

Bošnjaška kulturna zveza Slovenije
Bošnjački kulturni savez Slovenije
Bosniak Cultural Union of Slovenia

BOŠNJIJAK

List
Bošnjačkog
kulturnog saveza
Slovenije
ISSN 1580-8270

Godina XI

broj 54

Ljubljana

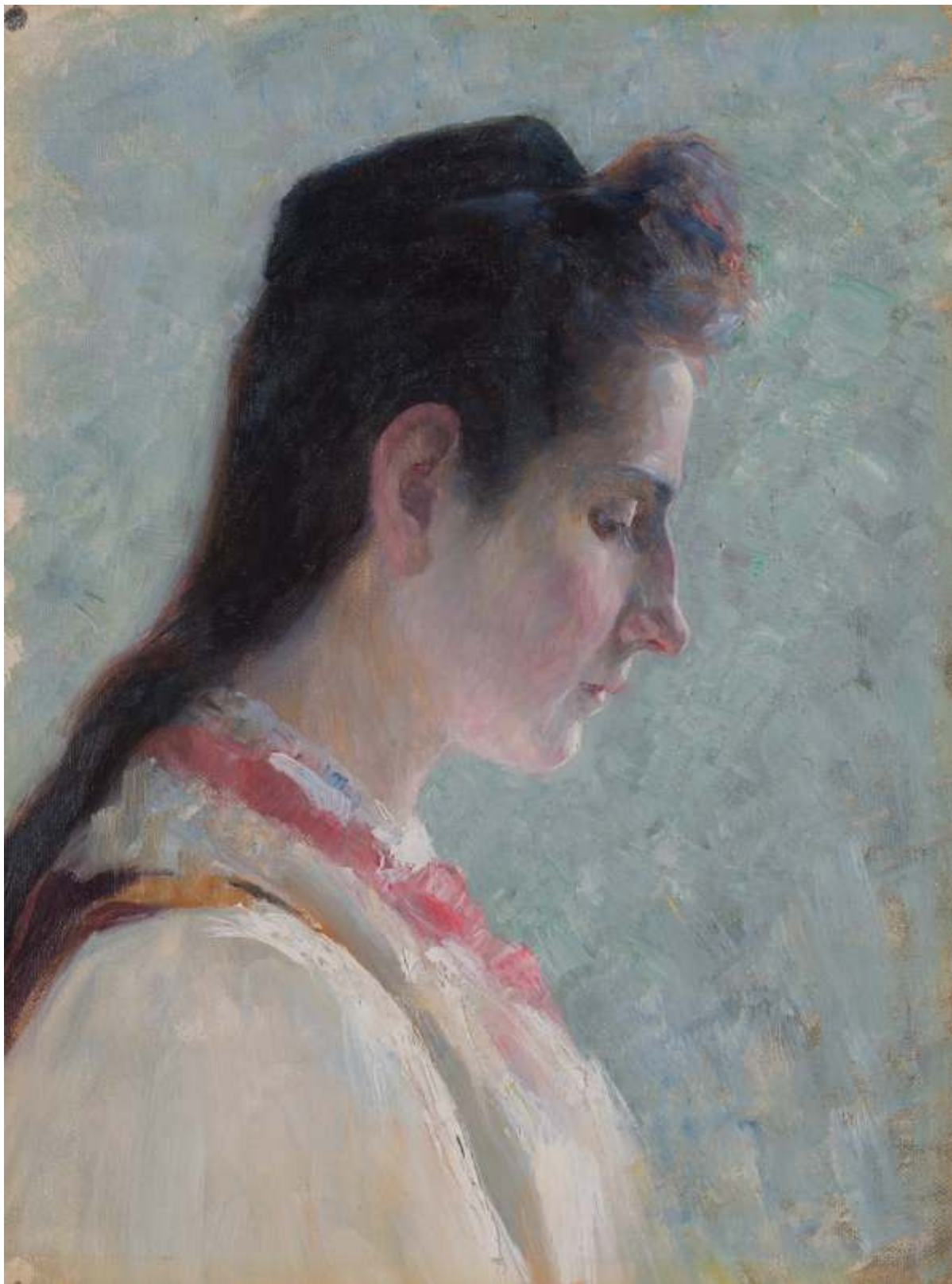
december 2018

Tragovi
koji
ostaju

„Ljiljan“
Nova kuća-
nova
nadahnuća

Bošnjački
institut
u Sarajevu
Kuća
kulture i
pamćenja

Koncert
mladih
glazbenika
U
zagrljaju
nota

Ivana Kobilca: Bosanska deklica (Sarajevo oko 1903.)

Srečno novo leto 2019 ❄️ Sretna nova godina 2019.

U ovom broju

Tragovi koji ostaju; Nova kuća – nova nadahnuća; Zakon o statusu i položaju manjina u RS uskoro u proceduri; Koncert mladih glazbenika - U zagrljaju nota; NaGlas: - U srcu nosimo tako Slovenijo kot Bosno in Hercegovino; Riječi koje živimo - Stubovi svijeta; Nagrada Point Josipu Ostiju - Pesem sem..., Roman satkan od pisama prijateljima; Novi roman Valerije Skrinjar Tvrz - Snovi odbačenih; Mersad Berber - Grafičar svjetskog glasa; Bošnjački institut Adila Zulfikarpašića u Sarajevu - Kuća kulture i pamćenja; Sarajevska leta Ivane Kobilice; Filmi, ki širijo obzorja; Ispeci pa reci; Pjesma koja govori dušom; Društva: »Ljiljan« -To je bio naš san, a danas je to lijepa stvarnost, Mladi – naše bogatstvo, »Behar«, »Biser«, »Bosanski dijamant«, »Sevdah«, »Izvor«.

Između dva broja

Tragovi koji ostaju

Piše: Kerim Dizdar

Naslov ovog teksta, napisanog o nama između dva broja, i dvije godine, posudili smo od naslova jedne izložbe koja je ovih dana (sredinom decembra 2018.) otvorena u Sarajevu, u Muzeju književnosti i dramske umjetnosti BiH. Riječ je o jednom značajnom događaju – o osvjetljavanju djela slovenačkog književnika i lučonoše Ivana Cankara. Zapravo, i o nama, jer ovakve manifestacije govore o onom što je najbolje u nama, i među nama. O dušama, i duši, književne riječi i naroda. I o kulturi koja predstavlja beskrajni prostor u kojem su tragovi stvaralaštva, saradnje, prijateljstva, razumijevanja... i najdublji.

Ovih je dana živa i aktivnost na formiranju vlasti na svim nivoima u Bosni i Hercegovini. Nadamo se, da će naredni period biti obilježen manjim konfrontacijama, većim angažmanom na prosperitetu i razvoju, i intenzivnijem približavanju Bosne i Hercegovine Evropskoj uniji i NATO-u.

Protekli period u Sloveniji je obilježen i našim zajedničkim djelovanjem u okviru Exyumaka i razgovorima s poslaničkim skupinama u Slovenačkom parlamentu, te prijemom kod predsjednika Državnog parlamenta Republike Slovenije gospodinom Dejanom Židanom u vezi s donošenjem Zakona kojim bi se regulisao naš status.

Aktivnost BKSS i društava u proteklom periodu je bila raznolika, svestrana i pobuđuje sve veću pažnju. Najveći broj kulturnih događaja bio je u novembru, kada je širom Slovenije u društvima obilježen Dan državnosti Bosne i Hercegovine.

Ova godina ostaće upamćena po kupovini prostora za bosanskohercegovačko-slovenačko društvo prijateljstva »Ljiljan« u Plavoj laguni u Ljubljani. Time su stvoreni trajni uslovi da se naša aktivnost u Ljubljani i Sloveniji kadrovski, programski i organizaciono podigne na viši nivo i da to bude naša bosanska kuća, naš bosanski kulturni centar.

U Ljubljani smo imali uspješan Sveslovenski zbor bošnjačkih društava na kojem smo prvi put imali i predstavnike Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice Vijeća ministara Bosne i Hercegovine. Završene su i BH filmske večeri i prikazani najviše nagrađivani filmovi bh autora, a priređen je i koncert mladih muzičara u Gradskoj vijećnici.

Na lokalnom nivou, društva imaju značajnu ulogu, učestvuju u svim bitnim događanjima u svojim sredinama i nastoje približiti svim posjetiocima kulturno-istorijsko nasljeđe Bosne i Hercegovine, kulturu, tradiciju i običaje.

Naše manifestacije je kvalitetno pratila i RTV Slo, uredništvo emisije Naglas, i to je značajna arhiva naših dostignuća.

Slijede nam uskoro izbori u BKSS, shodno izmjenama Statuta kojeg smo donijeli na prethodnoj Skupštini. Time dobivamo veći krug aktivista koji će biti spremni ostvariti zacrtane programske ciljeve Bošnjačkog kulturnog saveza Slovenije.

A tragova koji ostaju biće, vjerujemo, još više...

BOŠNJAK
časopis Bošnjačkog kulturnog saveza /Bošnjaške kulturne zveze Slovenije

Adresa: Tržaška 2, 1001 Ljubljana
Za izdavača: Kerim Dizdar
Redakcija: Dijana Harčević Čatić odgovorna urednica (je na porodniškom dopustu),
Fahir Gutić i Admir Baltić
Lektor i redaktor : Ismet Bekrić
Grafička priprema i štampa: Grafična delavnica »Bor« Ilirska Bistrica

email: casopis.bosnjak@bosnjak.si
info@bkzs.si
Matični broj: 1161148
Poreski broj/Davčna številka: 18322697
Tran. račun: NLB SI56 02083-0090659476

Na pragu nove godine Nova kuća - nova nadahnuća

Šta ima ljepše od vrata na koja ne moraš pokucati i koja će te uvijek dočekati kao prijatelja! A iza tih vrata otvara ti se prostor u kojem ne moraš nikoga moliti da ti skuha kafu.

Svjesni su toga i naši kulturni pregaoci, koji već punih 26 godina ulaze na vrata Društva bosanskohercegovačkog in slovenskega prijateljstva »Ljiljan«, mijenjajući ključeve i prostore. Uvijek su, makar potihlo, sanjali svoj san o svojoj »kućici«, u kojoj će se družiti, igrati, pjevati, govoriti stihove, i na bosanskom i na slovenskom jeziku, predstavljati nove knjige, ostvarivati nove projekte... I s tim snom, ali sada kao stvarnošću, naši stvaraoci u kulturi ulaze u novu 2019. godinu. Proslavljajući 25. novembar, Dan državnosti Bosne i Hercegovine, proslavili su i svečano otvorenje svojih novih prostorija u kojima nisu »podstanari«, nego vlasnici (vlastiti napori, pomoć i sponzorstvo, krediti...) lijepih prostora u ambijentu ljubljanske »Plave lagune« u kojima će svakako imati više mogućnosti za raznovrsnije i bogatije aktivnosti.

Nova kuća rađa i nova nadahnuća!

Vjerujemo, da ćemo u našoj, zajedničkoj, kući kulture i prijateljstva predstavljati knjige, i djela, slovenskih i bosanskohercegovačkih pisaca. Kao što smo krajem decembra 2018. godine u Sarajevu ponovo slijedili tragove pisca Ivana Cankara, koji su duboko utisnuti i u bosanskohercegovački, sarajevski, kulturni i književni prostor. I vrijeme. U Muzeju književnosti i dramske umjetnosti BiH otvorena je, naime, izložba posvećena Ivanu Cankaru, s naslovom »Sledi, ki ostajajo« - »Tragovi koji ostaju«. Slovensko društvo »Cankar« i Lektorat slovenskog jezika na Filozofskom fakultetu Univerziteta u Sarajevu, u saradnji s Ambasadom Republike Slovenije u BiH i Muzejom književnosti i dramske umjetnosti BiH, ovom su izložbom dali svoj pečat godini u kojoj smo obilježili 100-godišnjicu smrti velikog pisca i humaniste. Željeli bismo, svakako, bar neke eksponate sa ove izložbe vidjeti i u novim prostorima, kao novo nadahnuće u stvaranju novih zajedničkih tragova.

Pa, neka nas u novu godinu ponese radost sa lica naših članova! I poruke sa književnih stranica. Sretna nam plovidba u Plavoj laguni! I iz Plave lagune po morima prijateljstva i saradnje. I stranicama našeg lista!

U novu godinu - u novim prostorijama

Rješenju u susret

Piše: **Fahir Gutić**
e-mail: gutic.fahir@siol.net

Kada je u 2018 godini na jednoj od zadnjih sjednici parlamenta R. Slovenije (61. izredna sjednica, 24. april 2018 - <https://www.dz-rs.si/wps/portal/Home/deloDZ/seje/evidenca?mandat=VII&type=sz&uid=FEAB6B52A8AF25CBC125827A0043FE5A>) neslavno propao dnevni red, na kojeg je bio uvršten Zakon o kulturnim pravima nepriznatih narodnih zajednica u R. Sloveniji, većina prisutnih, na balkonu parlamenta, koja je pratila dešavanja, doživjela je veliko razočarenje.

Samo da napomenem, da je spomenuta sjednica završila u roku od dvije minute. Predložen je bio dnevni red i većina prisutnih parlamentaraca bila je protiv. Za dnevni red je glasalo 35. protiv 44., tako da nije bio usvojen. Napominjemo, da je to prvi primjer neusvajanja dnevnog reda, otkad je uveden parlamentarni sistem u R. Sloveniji, na takav način. Drugih mogućnosti za usvajanje dnevnog reda nije bilo. Na tom dnevnom redu našao se je i »naš« Zakon, koji je prije toga prošao sve moguće procedure koje su predviđene prilikom predlaganja takvih i sličnih zakona.

U proteklim brojevima »Bošnjaka« u nekoliko smo navrata pisali o mogućnostima Ustavnog priznanja NZ nekadašnje zajedničke države. Taj put je počeo još 2003. god., i to traje do današnjih dana. Formiranjem nove vlade još na prošlim parlamentarnim izborima, gdje je predsjednik vlade postao dr. Miro Cerar, nekako smo mislili, da je došlo vrijeme, da se Ustavom uzakoni status naroda bivše zajedničke države, koji su državljani R. Slovenije i žive u R. Sloveniji. Nije za naodmet spomenuti, da se tu ide za 212.444 državljana po podacima iz 2015 god., koji su nama u tom trenutku

Predsjednik Državnog parlamenta mag. Dejan Židan je u zvaničnu posjetu primio predstavnike Saveza kulturnih društava naroda i narodnosti nekadašnje SFRJ u Sloveniji. (EXYUMAK)

Foto: Borut Peršolja

S LIJEVA NA DESNO: Fahir Gutić, Kerim Dizdar, Veselin Lakić, predsjednik DZ mag. Dejan Židan, dr. Vera Kržišnik Bukić, dr. Ilija Dimitrievski

Zakon o statusu i položaju nepriznatih manjina u Republici Sloveniji uskoro u proceduri

Sa poslaničkom grupom stranke Alenke Bratušek

Foto: Fahir Gutić

prema Odjelu za državljanstva Ministarstva za unutrašnje poslove R. Slovenije bili dostupni. Uvjeravanja, da je vrijeme za ustavno priznanje dobili smo i od samog predsjednika tadašnje vlade dr. Mire Cerara. Poslije toga su krenule neizvjesnosti. Na kraju se je vlada raspala, ali smo preko tadašnjeg predstavnika u parlamentu dr. Dragana Matića (SMC) okrenuli ploču i 'krenuli u ofanzivu', daj šta daš.

I prije toga su nas, prilikom naših razgovora sa pojedinim poslanicima, savjetovali, da promjena Ustava nije moguća. Nije se nikako mogla obezbijediti dvotrećinska većina. Ni danas to nije moguće i pitanje je, kada će biti. Nudili su nam i prije Zakon, kojeg smo mi uporno odbijali. S vremenom smo kroz rad i razgovore s političkim strankama došli do saznanja, da će promjena Ustava zaista biti veoma teška ili bolje rečeno nemoguća. Zbog toga smo se na sastanku predsjedništva EXYUMAK dogovorili, da u ovoj konstelaciji parlamenta idemo na mogućnost usvajanja zakona. Tako je krenuo novi krug razgovora sa poslaničkim grupama u parlamentu. U prošlom mandatu nekoliko stranaka nas je poduprlo kao što je Levica. Šta više, s njima smo krenuli i u proceduru promjene Ustava. Nažalost, od potrebnih 20 potpisa, dobili smo 10. Tako je i propao pokušaj, da se bar krene s procedurom promjene Ustava.

Samo oni koji ne odustaju, mogu se nadati nekoj promjeni. Pošto smo uvidjeli, da nam ponovno pokretanje razgovora oko Ustava neće donijeti rezultate, odlučili smo se, da probamo sa zakonom. Prvi sastanak je bio s poslaničkom grupom stranke Levica. Znali

S poslaničkom grupom Socijalni demokrati (SD)

S LIJEVA NA DESNO: Fahir Gutić, poslanec prof. Samo Bevk, Veselin Lakić, dr. Vera Kržišnik Bukić, dr. Milan Brglez, Kerim Dizdar, Tahir Maliqaj
Foto: Fahir Gutić

smo, da kod njih imamo bezrezervnu podršku. Prilikom razgovora to se je i pokazalo. Poslije Levice je došla stranka Socialnih demokrata (SD). To je stranka, koja je u proteklim godinama imala najviše zasluga, da se je na slovenskom prostoru pojavio bilo kakav politički dokument koji o nama govori. Taj politički dokument bila je Deklaracija koju je državni parlament R. Slovenije usvojio 1. februara 2011. god. Ta Deklaracija, iako samo na deklarativnoj razini, bio je dobar pokušaj i početak za uređivanje statusa narodnih zajednica. Ponovimo još jednom, da se u nekom političkom i do sada jedinom dokumentu prvi put spominje potreba uređenja statusa nepriznatih narodnih zajednica. U tom dokumentu prvi put su navedene i pravim imenom upisane nacionalne pripadnosti. Navedeno je i da će se formirati i Savjet vlade kao savjetodavno tijelo. Pored predstavnika narodnih zajednica (6) predviđeno je i paritetno (6) predstavnika vlade. Predsjedavajući je ministar za kulturu R. Slovenije. Savjet je bio počeo s radom, međutim u dosadašnjem radu nije bilo vidnog napretka.

S poslaničkom grupom stranke Lista Marjana Šarca

Foto: Fahir Gutić

Poslije novih izbora i formiranja nove vlade ponovo smo oživjeli svoje napore. Na sastanku SD-a, gdje su bili prisutni dr. Milan Brglez, prof. Samo Bevk i stručna saradnica dr.Saša Tkalec, sa zadovoljstvom su nas obavijestili, da nas podupiru i da će nas poduprijeti u našim nastojanjima za uređivanje pravnog i političkog položaja narodnih zajednica u R. Sloveniji. Bez bilo kakvih ustezanja smo ih obavijestili da nas zanima i promjena Ustava, ali da u ovoj situaciji želimo da se što prije donese zakon. U razgovoru s poslaničkom grupom Nova Slovenija (NSi) bilo je dosta toga rečeno, međutim ostaje dojam da nam nisu baš nešto posebno naklonjeni. Poslije su se zaredali obilasci poslaničkih grupa iz vladajućih stranaka SMC-a, koji su nam ponovo obećali podršku. Također u posjeti poslaničkoj grupi Stranke Alenke Bratušek smo naletjeli na veliko razumijevanje i obećanje, da će nas podržati oko zakona. Na kraju je uslijedila i posjeta poslaničkoj grupi stranke Lista Marjana Šarca, aktualnog predsjednika vlade. Bez ikakvih ustezanja su obećali, da će o tome govoriti sa svojim kolegama i da se nadaju, da ne bi trebalo biti problema. Ovih dana se spremamo i u posjetu najvećoj opozicijskoj stranci SDS kao i najmanjoj stranci u opoziciji tj., SNS. Potrebno je istaknuti, da su nam u Stranci DESUS, koja je takođe član vladajuće koalicije, rekli, da naš problem jako dobro poznaju i da ćemo razgovarati o svemu kada budu poznati neki novi elementi.

Posebno je potrebno istaći i posjetu predsjedniku Državnoga zbora R. Slovenije mag. Dejanu Židanu. Ne možemo se oteti utisku, da nas je predsjednik Državnog parlamenta R. Slovenije mag. Dejan Židan sa zadovoljstvom primio na razgovor. Situacija mu je dobro poznata (to se vidjelo i iz razgovora) i na kraju je bilo rečeno, da se iduće godine vidimo na razgovoru oko implementacije samog zakona. Živi bili pa vidjeli. A do tada nas čeka još puno posla. Trenutno se vode aktivnosti oko formiranja savjeta vlade koji će i predložiti vladi spomenuti zakon.

Predloženi zakon će na kraju morati ponovo proći svu potrebnu proceduru, da bi došao na dnevni red parlamenta. Zakon je već pripremljen i sa nekim eventualnim i malim promjenama vlada će ga poslati u potrebnu proceduru. Svjesni smo, da ni ovaj put neće to ići baš lako. Ipak nada ostaje, pogotovo poslije razgovora i uvjeravanja koje smo dobili. O samom sadržaju zakona nekom drugom prilikom. Naravno, predviđene su i javne rasprave na temu zakona o čemu će javnost biti blagovremeno obaviještena.

S poslaničkom grupom Stranke modernog centra (SMC)

Foto: Fahir Gutić

Koncert mladih glazbenika

U zagrljaju nota

Piše: **Vildana Repše**

Bošnjački kulturni savez Slovenije je prvi put organizovao koncert »U zagrljaju dviju domovina«, koji se održao 26. novembra u 18 sati u Crvenoj dvorani Magistrata. Na koncertu so se predstavili mladi muzičari, koji svoje domovinske korijene imaju u Bosni i Hercegovini i u Sloveniji. Nevidljive a trajne veze zbližuju dvije kulture, dva mentaliteta i hiljade oblika roditeljstva i djetinjstva u zagrljaju dviju tradicija, koje su još od nekada znale preplitati puteve pojedinaca na umjetničkom području.

Koncert je otvorio **STEFAN PAJANOVIĆ**, izuzetan mladi pijanist, student Akademije za glazbu u Ljubljani i student prve godine postdiplomskog studija u Minhenu, više puta dobitnik nagrada na državnim i međunarodnim takmičenjima. Svoje znanje je bogatio na seminarima i ljetnim školama kod uvaženih i svjetski priznatih pedagoga. Predstavio se odličnom izvedbom Ciacchone i oduševio posjetioce svojim iskrenim, istinski doživljenim izvođenjem vrhunskog djela baročnog majstora Händla.

Slijedila je priljubljena kompozicija Gabriela Fauréa Elegija za violončelo i klavir, koju su izveli Sanja Repše i Slaven Kulenović. U kompoziciji koja pruža veličanstven diapazon tonskih mogućnosti u elegičnom raspoloženju su mladi muzičari ostvarili prekrasan dijalog između dva instrumenta, dva izvođača, a podjednako snažno i dijalog između izvođača i posjetitelja koncerta.

SANJA REPŠE, izvršna mlada violončelistica, diplomirala je na Državnom konzervatoriju P. I. Čajkovski u Moskvi i zaključila dva postdiplomska študija – na Akademiji za glazbu u Ljubljani i na Ecole normale de Musique v Parizu. Prvonagrađena je na državnim takmičenjima a nastupa na koncertima u Sloveniji i inostranstvu (Rusija, Njemačka, Španija, Portugalija, Francuska, Bosna i Hercegovina, Hrvatska, Italija) na solističkim recitalima i sa orkestrima. Bila je stipendistka Gradske općine Ljubljana.

SLAVEN KULEVIĆ, odličan pijanist, jedan je od najuspješnijih slovenskih dirigenata mlađe generacije. Studirao i diplomirao je klavir i dirigiranje na Akademiji za glazbu u Ljubljani. Tokom studija klavira dobio je najveće priznanje za studente, Prešernovu nagradu. Kao pijanist i dirigent je redovno prisutan na odrima u Sloveniji a gostovao je u Njemačkoj, Austriji, Italiji, Južnoj Koreji, Hrvatskoj, Srbiji, Bosni i Hercegovini.

NIKOLA PAJANOVIĆ, izuzetno uspješan mladi violinist, je osamnestogodišnji student treće godine Akademije za glazbu u Ljubljani, dobitnik prestižnih nagrada u Sloveniji, Italiji, Češkoj, Rumuniji, Srbiji i Makedoniji. Nedavno je nastupio na takmičenju za naziv Evrovizijski mladi glazbenik kao predstavnik Slovenije in dobio prestižno priznanje, drugu nagradu. Redovno učestvuje na međunarodnim ljetnim školama i svoje violinsko znanje nadgrađuje kod priznatih violinskih pedagoga. Stipendist je Gradske općine Ljubljana. Nikola je zablještao virtuosnim izvođenjem Paganinijevih koncertnih etuda (Caprices 1, 3, 8, 9, 10 i 12) i predstavio se kao prvovrstan violinski talent svoje generacije.

Publika je koncert mladih umjetnika pratila sa istinskim zanimanjem i zahvalila se bučnim aplauzom. Možemo se nadati, da ovakav koncert postane stalnica, tradicionalan susret prijatelja muzike u zagrljaju dviju domovina.

Visoka raven umetniške kreativnosti

Spoštovani mladi glasbeniki, zahvaljujemo se za vaše sodelovanje na koncertu V objemu dveh domovin. Predstavili ste visoko raven umetniške kreativnosti in profesionalnosti, ob tem pa v dvorani ustvarili lepo vzdušje in prebudili emotivno naklonjenost navdušenih obiskovalcev.

Na vaši nadaljnji poti vam želimo veliko uspeha in priložnosti, da svoje dosežke plasirate na koncertnih odrih, v vašo radost in radost občinstva.

S prijaznimi pozdravi,

Bošnjaška kulturna zveza Slovenije

Pesnik Ismet Bekrić: V srcu nosimo tako Slovenijo kot Bosno in Hercegovino

Pri nas deluje deset bošnjaških društev

13. oktober 2018 ob 06:55
Ljubljana - MMC RTV SLO

V Kulturnem domu v Šentvidu v Ljubljani so pred kratkim organizirali Vseslovenski zbor bošnjaških društev. Na letošnjem srečanju, petem po vrsti, je nastopilo 100 udeležencev.

Največ naklonjenosti in ploskanja so bili deležni najmlajši sodelujoči, podmladek folklornih sekcij, ki so zaplesali sarajevska kola (plese). Najmlajša med njimi je deklica, stara komaj pet let. Simpatične in razigrane otroke, oblečene v tradicionalne bosanske noše, je v zakulisju pred nastopom zabaval priljubljeni bosanski otroški pesnik Ismet Bekrić.

Pokukali smo v zakulisje Vseslovenskega bošnjaškega zbora in prisluhnili mladim izvajalcem na odru kulturnega doma v ljubljanskem Šentvidu. Reportažo smo si lahko ogledli v oddaji NaGlas!

V srcu nosimo in Slovenijo in BiH

Ismet Bekrić je Banjalčan, pesnik in pripovedovalec, čigar pesmi za otroke so bile pred vojno in so tudi po njej obvezno čtivo v bosansko-hercegovskih osnovnih šolah. V Slovenijo ga je v devetdesetih letih prignala vojna. Njegov drugi dom je tako že četrto stoletja Ilirska Bistrica. "Geslo, s katerim delujemo in se družimo, je najlepše. Mi, ki živimo v Sloveniji in v srcu nosimo Slovenijo ter Bosno in Hercegovino, pišemo skupno pravljico," pove pesnik Bekrić, ki je na prireditvi med drugim prebral svojo pesem Domovina.

V petih letih nastopilo 500 izvajalcev

V Sloveniji deluje deset bošnjaških društev, ki jih povezuje krovna Bošnjaška kulturna zveza Slovenije (BKSZ). Od leta 1997 je izpeljala več kot 130 kulturnih dogodkov – koncertov in literarnih večerov. Na njihovih prireditvah je samo v zadnjih petih letih nastopilo 500 izvajalcev, starih od pet do 65 let. "Naši projekti, ki jih ohranjamo z zanesenjaštvom posameznikov in kulturnih delavcev, so mostovi prijateljstva in kulture med Slovenijo in BiH-om. Društva imajo številne sekcije in si s svojo dejavnostjo prizadevajo prispevati h kulturni raznovrstnosti okolja, v katerem živijo," nam pove predsednik Bošnjaške kulturne zveze Slovenije Kerim Dizdar.

Ismet Bekrić je pesnik, ki ga je iz Banjaluke v Slovenijo prinesla vojna vihra, a so njegove otroške pesmi del obveznega branja za otroke v Bosni in Hercegovini. Foto: Darko Osterc, TVS

Domovina ni beseda iz spominske knjige, ki jo lahko izbrišeta dež in čas. Besedo domovina izgovarjamo iz srca, tudi takrat, ko ustnice obnemijo.

Odlomek iz pesmi Ismeta Bekrića Domovina

Kerim Dizdar predseduje Bošnjaški kulturni zvezi Slovenije, ki je od leta 1997 organizirala več kot 130 kulturnih dogodkov. Foto: Darko Osterc, TVS

Društva si s svojo dejavnostjo prizadevajo prispevati h kulturni raznovrstnosti okolja, v katerem živijo.

Kerim Dizdar, Bošnjaška kulturna zveza Slovenije

Bošnjaška društva imajo podmladek, saj tako zagotavljajo prenos običajev na prihodnje rodove. Foto: Darko Osterc, TVS

Riječi koje živimo Stubovi svijeta

I slovenački i
bosanskohercegovački
pisci spašavali su riječi
iz žeravica...

Piše: **Ismet Bekrić**

*Življenje, kaj ja?
Zrnce sem vprašal.
S stebelcem je odgovorilo.*

*Življenje, kaj je?
Stebelce sem vprašal.
S vejico je odgovorilo.*

*Življenje, kaj je?
Vejico sem vprašal.
S cvetico je odgovorila.*

*Življenje, kaj je?
Cvetico sem vprašal.
S sadom je odgovorila.*

*Življenje, kaj je?
Sad sem vprašal.
S soncem je odgovoril.*

*Življenje, kaj je?
Sonce sem vprašal.
Z žarkom je odgovorilo.*

*Življenje, kaj je?
Žarek sem vprašal.
Na dlani mi je
le pustil zrnce...*

Zlato. Drobceno.

Sedika Berber: Tapiserije

I društvo bosanskohercegovačkog i slovenskog prijateljstva, »Ljiljan«, u svakog je od nas, koji smo njegove latice, posadilo zrnice, da iz njega, i u najtežim časovima, ne izrasta mržnja, ili bezizlaz, nego ljubav, i šire se staze dobrote i prijateljstva. Među pojedincima, među narodima, među riječima. I ja sam jedan između brojnih koji čine te latice, i te riječi. I ova pjesma, koju sam, kao i još neke, napisao u slovenščini, izrasla je iz ovih godina prijateljstva, kad smo bili, i ostali »V objemu dveh domovin / U zagrljaju dviju domovina«. I kad smo shvatili da su riječi koje izgovaramo, i koje pišemo, i koje živimo, zapravo stubovi jednog svijeta kojemu moramo stalno poklanjati ono najbolje u nama.

»Tko će čitati stihove / zapisane u žeravici. / Progorjele riječi. Raspale slogove. / Izobličena slova.« Pitao se pjesnik Dane Zajc u pjesmi »Gori poezija«, koju je sa slovenskog preveo Josip Osti, kao i niz drugih pjesama i knjiga koje su bile i lijepi dio književne i izdavačke djelatnosti društva »Ljiljan«. Slovenački i bosanskohercegovački pisci spašavali su riječi iz žeravice. Sastavljali slogove. Vraćali smisao slovima. Bili su to i najljepši mostovi između jezika i naroda. Mostovi preko Modrih rijeka, između »egzistencije i ljudske esencije«. Između biti i voljeti. Između ruke »Kamenog spavača« iz koje je »Procvala cvjetna poruka« i ruke ove koju večeras pružamo jedni drugima.

I svaki naš praznik, zapravo svaki novi dan, kao i ova, još jedna, nova godina, počinju iz stiha, iz riječi koje dobismo u naslijeđe od pjesnika, od dobrih ljudi, iz osjećanja da smo dio jedne duboko lične i široko univerzalne poetike života koju nam je položio na dlan i pjesnik Mak Dizdar.

Riječi koje živimo nisu zapisane u spomenarima koje mogu izbrisati kiše i vrijeme. One su u nama. One su kao zavičaji, kao zemlje, kao domovine u čijim smo zagrljajima.

One su dio i ovog vremena koje se prelijeva u još jednu godinu.

*Domovina nije riječ iz spomenara,
i nije pejzaž što se samo gleda,
domovina – to je pogled prepun žara
i svaka travka što se nikom ne da.*

*Domovina nije samo pjev slavuja,
što nas tiho takne kad se noć privlači,
domovina – to je i bura, oluja,
u kojoj glas zrije i bivamo jači.*

*Domovina nije tek mehko uzglavlje,
na kojem te čeka jutro vedro, mlako,
domovina – to je kad je nebo plavljeno,
zato što to hoćeš, i kad nije tako.*

*Domovina nije riječ iz spomenara,
koju mogu zbrisati kiše i vrijeme,
domovina – to se srcem izgovara,
i onda kad se riječi okamene.*

Pesem sem...

Ne vem, ali drži, da se človeku,
ko mu eni čuti oslabijo, drugi okrepijo,
vern pa, da je Huso s slabljenjem vida
imel vse boljši spomin.

Beletrina

Mednarodna
književna nagrada
PONT 2018

Još jedno značajno priznanje istaknutom bosanskohercegovačko-slovenskom književniku Josipu Ostiju – novoustanovljena koparska međunarodna literarna nagrada Point

Književnik Josip Osti, naš saradnik i jedan od ustanovitelja društva bosanskohercegovačko-slovenskog prijateljstva »Ljiljan«, ovih dana dobio je još jedno vrijedno priznanje za domete u literaturi – prvi je dobitnik međunarodne literarne nagrade **point**, koju je ustanovila općina Koper, u želji da i na taj način, kao turističko i lučko središte, potvrdi svoju otvorenost i kulturnu misiju.

»Nagrajevali bomo tiste, ki gradijo mostove in spodbujajo dialog, obenem pa želimo Koper postaviti na mednarodni literarni zemljevid«, naglašava – kako pišu »Primorske novice« - dr. Vesna Mikolič, inicijatorica dodjeljivanja ove nagrade. A Josip Osti je upravo takav stvaralac: »Izjemen povezovalac ljudi, jezikov in kultur, je kot nalašč za krstnega 'pontovca«, suglasni su direktor Beletrine Mitja Čander, urednik Aleš Šteger i direktor Znanstveno-raziskovalnega središča Koper dr Rado Pišot.

Iako narušenog zdravlja, Josip Osti je još više prigrlio riječ – neumorno piše, prevodi, objavljuje i priređuje nove knjige. Zrelost i imaginacija prepliću se među stranicama novih knjiga poezije, proze i esejistike. Samo u ovoj godini izlazi mu, kod raznih izdavača, i u devet zemalja svijeta, čak 15 novih knjiga. Novi, zanimljivi naslovi su: roman »Črna, ki je pogoltnila vse druge barve«, knjiga feljtona objavljivanih u biblioteci egzil-abc u Ljubljani između 1993. i 1996. godine, s naslovom »Kvadratura sarajevskog kruga«, knjiga eseja o prozi Evalda Flisarja, te knjige poezije sarajevskih pjesnika Izeta Sarajlića (»Nekrolog glagolu voljeti«) i Huseina Tahmišićića (»Poziv na putovanje«, koje je priredio i uvrstio među korice zajedničkog izdanja. Izbori iz poezije izlaze mu i u Bugarskoj (»Noć zaljubljenih«), Americi (»Sve ljubavi su neobične«), Hrvatskoj (»Na križu ljubavi«) i Egiptu (»Sezamova jabuka«), dok će se u Crnoj Gori predstaviti prozom (»Pred zrcalom«). Zastupljen je i u antologiji slovenskih i svjetskih pjesnika »Pesem sem«, koju su priredili Igor Saksida i Aleš Šteger. I tako, čitav Ostijev život je jedna beskrajna, otvorena pjesma, u kojoj traga za ljubavlju i dobrotom. Kako pročitamo u naslovu teksta o dodjeli nagrade Pont Josipu Ostiju, objavljenom u »Primorskim novicama«, njegov je »Most življenja zgrajen iz knjig«. A »Življenje je srhljiva pravljica« - naslov je novog Ostijevog romana koji izlazi u Mariboru početkom iduće godine.

U okviru programa uručivanja nagrade u Kopru je predstavljen i novi Ostijev roman »Črna, ki je pogoltnila vse druge barve«, koji je izdala »Beletrina«. O ovom zanimljivom djelu, u kojem se prepliću i sudbine bosanskohercegovačkih i slovenskih pisaca, govorio je njegov urednik Aleš Šteger.

Roman satkan od pisama prijateljima

Roman o slijepom prijatelju - „Črna, ki je pogoltnila vse druge barve“

Piše: Josip Osti

Roman Črna, ki je pogoltnila vse druge barve ali roman o oslepelem prijatelju je napisan u obliku pisma prijatelju, slovenskom pjesniku Borisu A. Novaku, kojem je i posvećen. Napisan je, kao većina mojih prozih knjiga posljednjih godina, mozaično strukturiran. U njemu je moje dopisivanje s bosansko-hercegovačkim pjesnikom *Huseinom Tahmišćićem*, koji je, koncem 1991., otišao sa sinom Nedimom u Prag, da ga upiše na studij fotografije tamošnje Filmske akademije. Bio je njegov vodič, mada skoro potpuno slijep. Nije se mogao vratiti u Sarajevo, kad je namjeravao, jer je početkom aprila 1992. počela opsada Sarajeva. U našem dopisivanju je Tahmišćićeva pisma meni, po njegovom diktiranju, pisala njegova tamošnja prijateljica Mirjana. Iz njih sam imao uvid kako je njemu tamo, a on iz mojih, šta ja radim u Ljubljani.

A tih godina sam, kao onaj koji je došao u Sloveniju prije opsade Sarajeva, bio stalni vanjski saradnik kulturne redakcije Slovenskog radija. Uz to sam, od 1993. bio jedan od ustanovitelja Kulturnog vikenda djece iz BiH u Vodnikovoj domaćiji u Ljubljani. Vodio sam literarnu sekciju za mlade i kulturne programe za odrasle. Uz to sam pokrenuo biblioteku »egzil-abc«, u kojoj sam, do 1996., uredio i objavio 161 knjižicu većeg broja pisaca iz opkoljenog Sarajeva i onih iz Sarajeva i drugdje iz BiH, raseljenih kojekuda po svijetu. Uz to, i nekoliko knjiga stranih autora, te velik broj svojih prevoda slovenskih autora, kao i svojih knjiga, koje se nisu prodavale, nego poklanjale. Tako da su moja pisma Tahmišćiću bila i svojevrsan dnevnik te moje izdavačke djelatnosti, koju su neki, u to vrijeme, a i kasnije, smatrali najznačajnijim izdavačkim poduhvatom u to vrijeme. Boris A. Novak, koji je tada bio predsjednik Slovenskog PEN centra, je, na moj prijedlog, da su pomoći najpotrebniji, pisci u opkoljenom Sarajevu, posredstvom Međunarodnog PEN –a, pokrenuo skupljanje novčane pomoći i realizirao njeno dostavljanje u okupirano Sarajevo, pri čemu sam mu, više puta, i sam pomagao.

I pokazalo se, da je to bila dotad najveća novčana pomoć piscima u povijesti Međunarodnog PEN-a. A pošto je, prije toga, kao i kasnije, nastojao novčano pomoći piscima iz BiH, koji su prolazili kroz Sloveniju ili živjeli drugdje, slao je pomoć i Tahmišćiću. Na kojoj mu se je on zahvaljivao u pismima, koja je slao meni. U središtu knjige je, uz mnogo šta drugo, Tahmišćićeva životna drama. Jer je, kao jedan od prvih modernih pjesnika poslije drugog svjetskog rata u BiH, tada autor pjesama o Prometeju, koji je ukrao vatru bogu Zevsu i darovao je ljudima, prepunih svjetlosti, prevashodno sredozemske, pri tom ne skrivajući svoje poznavanje djela Alberta Camusa i njegov upliv, bio osuđen na gubljenje vida. Na koncu se je, sa sinom, 1996, vratio potpuno slijep u Sarajevo. U rodni grad, o kojem je napisao nekoliko dragocjenih monografija. Čak prevedenih na druge jezike. A pošto je Tahmišćić, godinu dana mlađi od Izeta Sarajlića, koji je prvu knjigu pjesama objavio četiri godin prije njega, zajedno sa pjesnikom Vukom Krnjevićem, napadao je njegove pjesme, smatrajući ih sentimentalnim i neprimjerenim vremenu, u kojem se je, u svijetu, pisala drugačija poezija, suviše ličnim i sentimentalnim, ostali su protivnici, koji se dvadesetak godina nisu ni pozdravljali. Sve dok ih ja nisam zbližio.

Sa Sarajlićem sam se upoznao, desetak godina prije nego s Tahmišćićem, jer je, u sarajevskoj izdavačkoj kući *Veselin Masleša*, objavio svoju prvu knjigu pjesama, *Snokradica*, 1971, a ja, nekoliko godina kasnije, postao urednik biblioteke domaće i strane književnosti, koju je on, dotad, uređivao. A sa Tahmišćićem sam se upoznao i zbližio, kada sam, iz izdavačke kuće *Veselin Masleša*, otišao u Udruženje književnika BiH. U kojem sam bio, direktor Međunarodne književne manifestacije *Sarajevski dani poezije* i sekretar Predsjedništva Podružnice književnika grada Sarajeva, kada je on bio njen predsjednik, a potom sekretar Predsjedništva Udruženja književnika BiH, kada je on bio njegov Predsjednik. I uspjelo mi je toliko ih zbližiti, da su, kada smo putovali na književne nastupe, njih dvjica spavali u istoj sobi. Kada je, poslije rata, Tahmišćić bio u sarajevskoj bolnici Koševo, Sarajlić ga je posjećivao. Čak je, na dan kad je umro, bio posljednji koji ga je posjetio i donio mu dvije kutije cigareta. I vjerujem da bi se obojica radovali knjizi njihovih izabranih pjesama, u mom izboru, koja je izašla ove godine, upravo u vrijeme kada sam završavao roman, s naslovom *Izet Sarajlić: Nekrolog glagolu voljeti / Husein Tahmišćić: Poziv na putovanje*, s mojim esejima o njihovoj poeziji. Pomenuto je, mada bistven, samo jedan od mnogih sadržaja te knjige, u koju su, uz mnogo šta drugo, utkani i moj intervju s Tahmišćićem, esej o njegovoj poeziji, kao i esej o prozi Prežihova Voranca, ... U knjizi je, ispred mog pisma Borisu A. Novaku, njegov sonet, naslovljen *Josipu Ostiju za sedemdesetletnico*, a iza njega njegov *Pesemski odgovor na pisemski roman*, u obliku brisanega soneta, koji potvrđuju njegovo pjesničko majstorstvo.

Aleš Šteger i Josip Osti

Snovi odbačenih...

Novi roman Valerije Skrinjar Tvrz »Rolanov krug« - sumorna, ali plemenita, nadahnutu priča o napuštenoj, ostavljenoj djeci koja su samo žudila za zrcnima topline i ljubavi.

Priredio: **Ismet Bekrić**

Promocija romana Bosna i Soča, autorice Valerije Skrinjar Tvrz

Za **Valeriju Skrinjar Tvrz** s pravom možemo kazati, da je slovensko-bosanskohercegovačka ili bosanskohercegovačko-slovenska književnica (redosljed nije važan, kako god napišemo, nećemo pogriješiti) jer je stvorila bogat literarni opus u kojem se prepliću dva podneblja, dva svijeta, i prije svega dva ozračja istog pripadanja dvjema domovinama, koje osjeća kao jednu. To prije svega dolazi do izražaja u njenoj trilogiji: *Na svojoj, na plementoj, Jutro u Bosni* i *Bosna i Soča*, te u knjigama *Melem divljih trava* i *Pelud osamljenih otoka*. Ove knjige napisala je na bosanskom jeziku, dok je neke stihove i trilogiju o rudarskom životu u njenom rodnom Zagorju ob Savi *Zmajeva kri* iznjedrila na slovenskom jeziku. Napisala je i više knjiga za djecu, a ove godine je izdavačka kuća »Bosanska riječ« iz Tuzle objavila njen novi roman koji govori o napuštenoj djeci i nesretnim djetinjstvima. U tom romanu, s naslovom *Rolanov krug*, autorica »ulazi u dušu djece, ljudi koje određuje jedan životni poriv – rečenica *Sve za malo ljubavi*«, piše u svojoj recenziji Aleksandra Jankovič, napominjući da su se sva ta bića »već na početku života našla u domu za odbačenu, za napuštenu ili čak pronađenu djecu«.

U romanu »Rolanov krug« Valerija Skrinjar Tvrz razotkriva sudbinu prije svega dva lika: naslovnog, Rolana, i Miruše, žene koja ga je rodila i ostavila, njegove majke za kojom žudi otkad zna za sebe«.

U predgovoru ove potresne pripovijesti o nesretnom djetinjstvu, čežnji i traganju bar za zrcnem ljubavi, Valerija Skrinjar Tvrz, koja od 1993. godine živi u Ljubljani, nakon četiri sarajevska desetljeća, između ostalog piše:

»Svu nesretnu djecu ne mogu dovesti kući, ali mogu napisati knjigu. Možda će nekoj majci, nekom ocu pomoći da bolje razumiju svoju djecu. Budu li razmišljali o tome da su djeca, bez obzira na godine, ličnosti i da im je isto kao i njima samima najviše potrebna ljubav, znaću da nisam pisala uzalud.«

U ovom broju našeg glasila objavljujemo prvi dio, početak romana, kao poziv na čitanje ove nadahnute i iskrene knjige.

Otkrivanje vlastitog porijekla

Sad, kad je lagano koračao uz Bjelave bio je čudno miran. Nije žurio, zagledao je stare bosanske kuće i nove zgrade bezlične arhitekture koje su se ugurale u ovu nekada tihu ulicu i sada nametljivo davale do znanja da su one glavne. Zastao bi pored neke otvorene avlije i uživao u svježini koja je izbijala sa opranog tla i zalivenih minđušica, a ove su stotinama cvjetova plijenile pogled prolaznika.

Da li je zastajkivao zato što mu korak i pored spoljašne mirnoće nije bio baš naročito čvrst, ili je to bila želja da sada ovako punoljetan osmotri ulicu kojom je išao jednom davno na početku svoga života. Ni sam nije bio načisto šta je posrijedi, vjerovatno i jedno i drugo. Osmijehnuo se pri pomisli na punoljetstvo. Koliko je vremena proveo sa Acom raspravljajući o prijateljstvu! Taj njegov vršnjak je jedva čekao da proslavi osamnaesti rođendan, pa da otkači roditelje i radi što hoće, sjećao se svog druga Rolan. Kao da Aco i maloljetan nije radio što god bi mu palo na pamet; imao je oca širokih leđa, pokrivao ga je. On je Aci protivriječio svojim shvatanjima o punoljetstvu. Želio je i on da što prije odraste i pusti krila, ali se punoljetstva negdje u sebi nedorečeno pribijavao. Kako god bilo i što god se desilo sam će se morati suočiti sa životom, sam donositi odluke. Bude li uradio nešto što ne bi trebalo, niko više neće zvati majku ili oca, sam će se crveniti, sam odgovarati. O, da, lijepo je imati osamnaest godina, sjediti sa svojim društvom i gitarom, pjevati, zafrkavati se, zadirkivati djevojke. Ali njemu se sve više čini da njegovo momkovanje neće proći u pjevanju. Eto, i danas, sam je sebi natovarilo na glavu ovu posjetu Domu, niko ga

na to nije prisilio, čak ni nagovarao. Naprotiv, da je iko znao što smjera uvjeren je da bi ga od toga odgovarali. Što će mu to čeprkanje po prošlosti, punoljetan je, odrastao, još malo škole da završi – a može i ovako da se zaposli – i pred njim je život. Ljubav, žena, djeca, svoj gospodar u svom domu, milina jedna. Tako su govorili. A on zna, nije ovu odluku donio naprečac posljednjih mjeseci ili godinu dana. Osjeća da je želja za otkrivanjem vlastitog porijekla bila nerazdvojni dio njega i onda kad još nije znao šta to zapravo znači. Rasla je i jačala skupa s njim. Iz bosih nogu je uskočila u cipele, iz kratkih hlača u farmerke i najzad se uhvatila za kravatu i počela da ga steže. Vrijeme je, vrijeme, punoljetan si, ne možeš više odgađati. Ineću, odgovorio joj je Rolan, hoću da znam. Zato je odlučio: prije odlaska na odsluženje vojnog roka otići ću u Dom za nađenu ili odbačenu ili napuštenu djecu. Svejedno je, isto mu ga dođe. Mora biti negdje nešto zapisano. Hoću da znam ko sam, otkuda sam, ko su moji prvi roditelji? Punoljetan sam. A roditelji? Ni za šta na svijetu ne bih htio da povrijedim one koje zovem tata i mama, uvjerava Rolan sam sebe, a ipak ne može da se otme utisku kako mu jezik sve češće zapinje o neku nevidljivu zapreku kad izgovara mama i tata. A kako će tek biti sutra? Kako ćeš im pogledati u oči? – prigovara nešto u njemu. Ne znam, priznaje, pomalo neraspoložen sam sobom. Vidjeću sutra, danas hoću da upoznam ovu dobru staru kuću na Bjelavama 47, da vidim gdje sam prohodao, gdje progovorio. Ne varaj sam sebe, ne okolišaj, opet se javi onaj buntovni glas u njemu, nije tebi do toga, mogao si prohodati i na livadi, pa što – ti tražiš majku. Onu koja te rodila, podojila i – ostavila. Da li me zaista ostavila? Ili se, možda, dogodilo nešto pa je morala... A što te nikad nije potražila? A što? A što? Ostavi me sa svojim sumnjama. Eto, ja tražim nju. Jesi li sad zadovoljan. gotovo ljutito okonča prepirku u sebi. Odagna tako zadnji napad neodlučnosti, te nekim inadžijskim korakom skrene u dvorište velike sive zgrade oronule fasade. Zastane pred ogromnim drvenim vratima i ne podigne ruku prema zvonu. Stoji. Vrata su kao bedem, čini mu se neće ih moći pokrenuti i ako budu otključana. Iza njih su sudbine stotine neželjenih kao on što je. Da li su ta vrata golema i čvrsta da snovi odbačenih ne mogu pobjeći u svijet? Jer šta im vrijedi bježati kad se moraju vraćati. Malo je njih koje odvedu nečije tople ruke. Njega su odveli, ne, odnijeli u krilu. Oj, kako je bilo meko. Sjeća se toga kao kroz san. A ipak se i on vratio. Ne, nisam se vratio, samo sam došao da potražim korijene, reče odlučno i pritisne na zvono koje snažno odjekne u unutrašnjost zgrade...

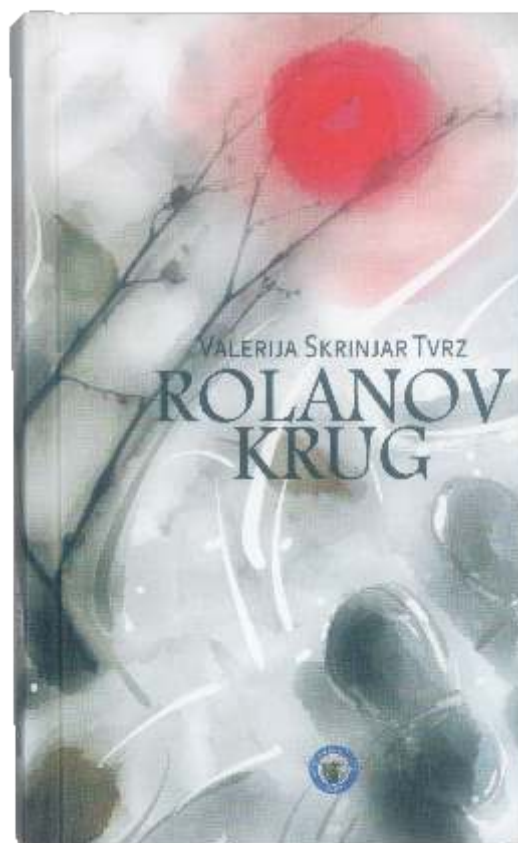
Ovo je prvo poglavlje romana »Rolanov krug«. Nakon svoga teškog puta kroz život, on je, već kao zreo čovjek, odlučio da se vrati u Dom na Bjelavama, kako bi pomagao djeci koja žude za ljubavlju i toplinom. Roman i završava njegovim riječima:

Vratio sam se na početak, krug se zatvorio, pomisli.

Ovdje sam najpotrebniji. Niko ovu jadnu napuštenu i odbačenu djecu ne može razumjeti bolje od mene. Moja je dužnost da im pomognem da nađu put u život, gotovo glasno izgovori sam sebi i bez sustezanja pozvoni na vrata Doma.

Djeca napuštene planete

I ovdje još nije kraj ovog teksta... Kada je, nedavno, Valerija Skrinjar Tvrz proslavljala u krugu najbližih svoj devedeseti rođendan, skromno, onako kakva je i ona bila iz dana u dan svoga života, imala je i posebnog gosta. Bio je to, zamislite, stvarni lik iz njenog romana, Rolan, ali sada sa svojim pravim imenom. Zove se Robert Stone, a nakon svih godina teških odrastanja po domovima za nezbrinutu djecu, putevi traganja za životom odveli su ga u Dansku, gdje je stekao ugled zapaženog stvaraoca u muzici. Došao je da i sam potvrdi da na ovoj planeti ipak ima ljubavi i nade. Zagrlio je književnicu kao vlastitu majku, i »donio« nsvakidašnji poklon. Svoju pjesmu »Djeca napuštene planete«, koju je ovoga puta posvetio Valeriji, i svima onima koji ovim svijetom siju zrnca dobrote i ljubavi. A kvaka na vratima doma za nezbrinutu djecu na sarajevskim Bjelavama postala je bar malo toplija.

Mersad Berber

Grafičar svjetskog glasa

U Antologiji i Monografiji umjetnika Bosne i Hercegovine u dijaspori zasluženno mjesto pripalo je i grafičaru i slikaru svjetskog glasa - Mersadu Berberu, koji je inače Akademiju likovnih umjetnosti završio 1963. godine u Ljubljani.

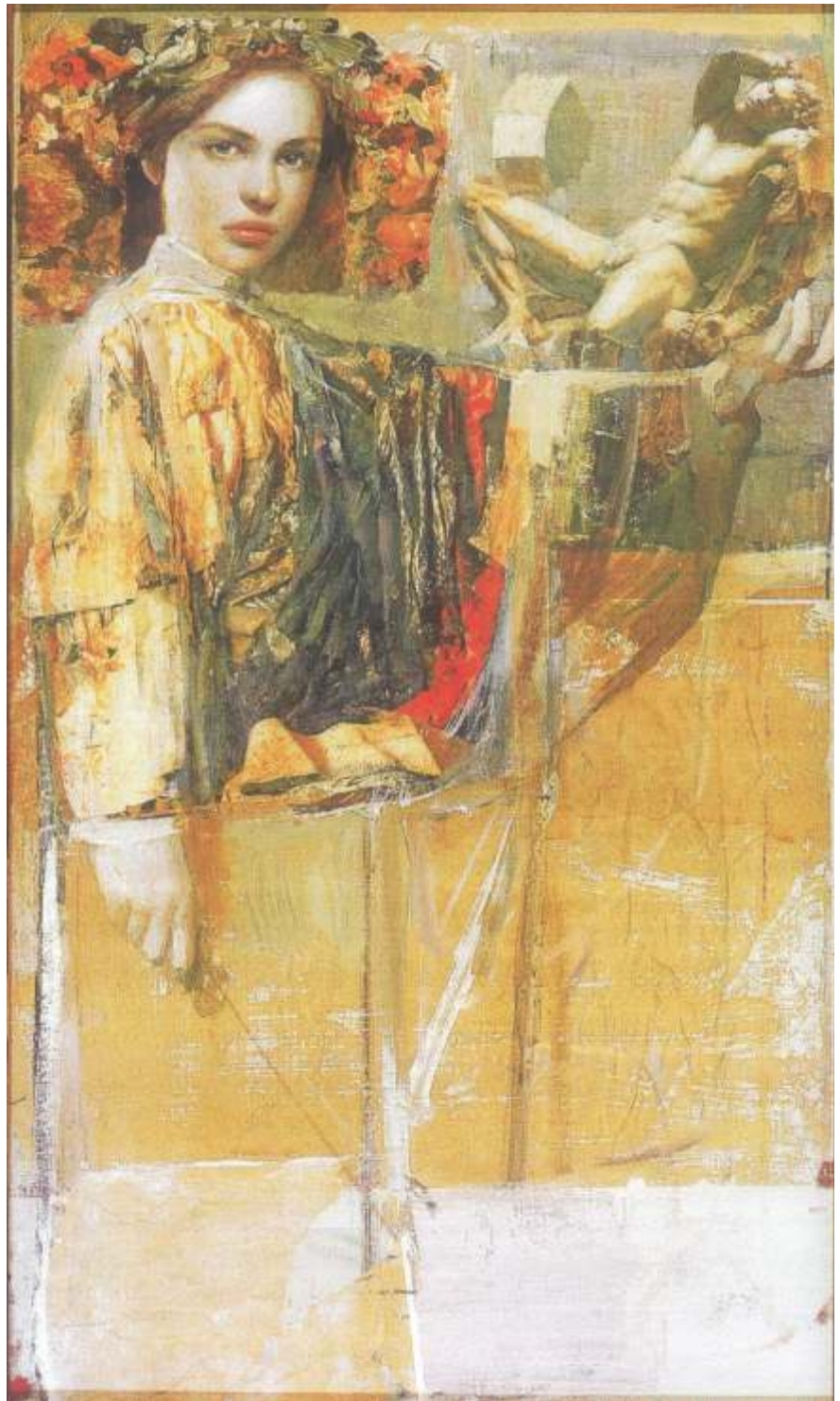

*Bosanski Petrovac 1. 1. 1940. -
Zagreb, 7. 10. 2012.*

Osnovno i srednje obrazovanje završio u Banjaluci, a slikarstvo diplomirao na Akademiji likovnih umjetnosti u Ljubljani 1963. godine. Od 1978. redovni je profesor na Katedri za crtež i grafiku Akademije likovnih umjetnosti u Sarajevu. Krajem XX i početkom XXI vijeka Berber je priznat kao jedan od vrhunskih, najnagrađivanijih grafičara svijeta. Djelo mu je uvršteno u kolekciju Tate Gallery u Londonu 1984. godine, a 2007. postao je član Ruske akademije umjetnosti. Od 1992. godine živio je i stvarao u Zagrebu i Dubrovniku.

Mada je svjetsku slavu stekao kao grafičar, podjednako je bio uspješan u klasičnom slikarstvu ulja na platnu, tapiserijama, ilustraciji, opremama bibliofilskih izdanja, dizajnu kostima i scenografija za kultne predstave u teatrima Sarajeva, Zagreba, Ljubljane i Vašingtona. Drvorezom »Ljetni sonet za Adelu« predstavio se 1976. a autorski animirani film »Tempo secondo« premijerno je prikazan 1985. Najpoznatiji ciklusi iz njegovog likovnog djela su »Sarajevske razglednice«, »Skenderovi soneti«, »Put u Skender Vakuf«, »Hommage Velazquezu i Ingresu«, »Otomanske kronike«, »Dubrovački dnevni«, »Osman«, »Hommage Vlahu Bukovcu«, »Alegorija o Srebrenici«... Samostalno i kolektivno izlagao je na stotinama izložbi u zemlji i inostranstvu...

Dobitnik je više od 50 najuglednijih svjetskih nagrada, te domaćih nagrada i priznanja, između kojih i Šestoaprilsku nagradu grada Sarajeva.

Mersad Berber: Sjećanje na SZ Petersburg akademija V

Bošnjački institut – Fondacija Adila Zulfikarpašića

Kuća kulture i pamćenja

Napisala: **Amina Rizvanbegović Đuvić**

Fotografije: **Ahmet Zulfikarpašić i Emir Kalender**

Bošnjački institut – Fondacija Adila Zulfikarpašića jedinstvena je institucija u modernoj historiji Bosne i Hercegovine, koja nastavlja višestoljetnu tradiciju vakufljenja imovine za opću dobrobit i korist zajednice, a kao moderna kulturno-naučna institucija objedinjuje više aspekata: djeluje kao biblioteka i arhiv, kao galerija i muzej, kao kulturni i istraživački centar, te se u tom pogledu aktivnosti Instituta organiziraju u različitim pravcima kulturno-historijskog i naučnog razvoja Bosne i Hercegovine.

Primarna misija Instituta je očuvanje, promoviranje i razvijanje historiografije, kulture, kulturno-historijskog nasljeđa i vrijednosti Bošnjaka i drugih bh. naroda u zemlji i inozemstvu.

Institut je u Sarajevu otvoren 2001. godine kao fondacija tj. vakuf Adila Zulfikarpašića, i predstavlja najveći i, po svojim zbirkama, najbogatiji vakuf u savremenoj historiji Bosne i Hercegovine. Kruna je višedecenijskog zalaganja, truda, i

vizije bračnog para Zulfikarpašić, Adil-bega i njegove supruge Tatjane, koji su cijelog svog života provedenog u emigraciji sakupljali građu o Bosni i Hercegovini, zemljama bivše Jugoslavije i Balkana, uz aktivan publicističko-politički rad na jačanju bošnjačke nacionalne svijesti i bosanskohercegovačkog historijskog i kulturnog identiteta. U temeljitelj, Adil-beg Zulfikarpašić, jedna od najmarkantnijih i najznačajnijih ličnosti bošnjačke i bosanske kulturno-političke scene druge polovine XX stoljeća, na otvorenju

Instituta u Sarajevu rekao je:

Želim da pridonosem tome da se stvori perspektiva i poboljšaju mogućnosti da se u BiH studira, obrazuje, da djelujemo na njenom prosperitetu. Promoviranje povjesne istine i kulturne baštine Bošnjaka te drugih bosanskohercegovačkih naroda temeljni su zadaci ustanove koja uz biblioteku posjeduje arhiv dokumenata te galeriju umjetničkih slika.

Osnovni zadaci Instituta su pružiti podršku, servise, usluge i omogućiti okruženje za unapređenje bh. društva kroz nauku, obrazovanje i

kulturu, te su njegove programske aktivnosti usmjerene razvijanju društva znanja u 21. stoljeću kroz naučno-istraživačke projekte, razvijanje i zaštitu zbirki, te aktivnom sudjelovanju u razvijanju i unaprjeđenju bh. kulturno-umjetničke scene.

Kompleks Instituta

Kompleks Instituta sačinjavaju dva objekta: objekat u kojem su smješteni fondovi - biblioteka, arhiv, zbirka umjetničkih djela, etnološka zbirka i druge zbirke, galerija umjetničkih djela, konferencijska sala i druge popratne prostorije, te drugi objekat, Gazi Husrev-begov hamam, u kojem su izloženi muzejski eksponati, jedan dio galerije i u kojem se nalazi svečana dvorana.

Gazi Husrev-begov hamam ima poseban značaj jer se radi o znamenitom primjeru osmanske profane arhitekture u Bosni, sagrađenom u 16. stoljeću, koji predstavlja jedini sačuvani i restaurirani objekat hamama u cjelini u gradu Sarajevu. Danas je nekadašnji hamam u okviru Instituta dobio novu, važnu društvenu ulogu jednog od centralnih mjesta u kojem se održavaju brojni kulturni događaji, koji istovremeno svojim nadahnutim i jedinstvenim prostornim ambijentom i izložbenim postavkama na osebujan način

pokazuje i predstavlja bogato bosanskohercegovačko kulturno nasljeđe. Ovo je mjesto gdje se susreću dva dobročinstva, dva vakufa, Gazi Husrev-begov iz 16. stoljeća i Adil-begov iz 20. stoljeća, obnavljajući višestoljetnu bosansku tradiciju osnivanja vakufa za dobrobit društva.

Zbirke Instituta

Vrijedne zbirke Instituta su predmet izučavanja i prezentiranja na izložbama u Institutu i na gostujućim izložbama.

Najznačajniji fond - **biblioteka** Instituta, intenzivno se i studiozno gradila prvobitno kao privatna biblioteka a potom u okviru institucije (Bosniaken Institut u

Cirihu) od 1988. godine. Od otvorenja Instituta u Sarajevu, biblioteka nastavlja sa obogaćenjem bibliotečkog i arhivskog fonda i danas posjeduje oko 250.000 bibliotečkih jedinica. Spada u red naučnih, specijalnih biblioteka u čijem fokusu su društvene i humanističke nauke, i to primarno publikacije koje tematiziraju Bosnu i Hercegovinu i region.

Unutar biblioteke su i specijalni fondovi orijentalnih rukopisa (više od 1000 rukopisnih kodeksa pisanih na arapskom, perzijskom, turskom i bosanskom arabicom), stare i rijetke knjige (od 14. do 19. stoljeća), te zbirke koje su specifičnost biblioteke Instituta, poput *Emigrantike*, *Putopisa*, *Rat 1992-1995*. itd.

Pored uobičajenih bibliotečkih poslova, Institut radi i na unaprjeđenju informacijskih servisa, pa je tako uključen u projekte digitalizacije; kreirao je opsežnu bazu podataka i digitalni repozitorij naučnika i naučnih radova *Znanstveni portal* (www.znanstveniportal.ba) koji obuhvata naučnu produkciju o Bosni i Hercegovini nastalu u inozemstvu, i dr. Kompletan bibliotečki fond dostupan je u *online* katalogu putem web strane, pa se pozivaju svi zainteresirani da kroz katalog istraže mogućnosti koje biblioteka pruža i koje im mogu biti od koristi u njihovom akademskom i stručnom radu.

Zbirka umjetničkih djela Instituta broji oko 1500 djela bh. autora. Nastala je od privatne zbirke, kolekcije supružnika Zulfikarpašić koja se vremenom širila i kompletirala uz pomoć stručnih saradnika historičara umjetnosti i slikara. Zastupljeni su: Behaudin Selmanović, Rizah Štetić, Ibrahim Ljubović, Hakija Kulenović, Vojo Dimitrijević, Ismet i Ismar Mujezinović, Mersad Berber, Safet Zec, Salim Obralić, Edin Numankadić, Mehmed Zaimović, grafičari Emir Dragulj, Irfan Hozo, Muhamed Ceif, Mirsad Konstantinović, i brojni drugi.

Adil-begov nesebični doprinos i aktivnosti Bošnjačkog instituta imaju veoma afirmativnu ulogu u razvoju, očuvanju i promociji ukupne bh. pisane, kulturne i historijske baštine Bosne i Hercegovine, koju su prepoznali brojni pojedinci, a što su bili glavni razlozi da mnogi svoje privatne kolekcije ili pojedinačne predmete poklone upravo Institutu. Tako je u posljednjih 17 godina umjetnička zbirka obogaćena sa više od 300 djela, od kojih je najznačajnija donacija **Mersada Berbera** koji je poklonio 73 svojih djela; potom donacija slika i instalacija bh. savremenog umjetnika Edina Numankadića; potom legat akvarela Ismeta Rizvića; legat akvarela Fuada Arifhodžića; poklon crteža i slika Mevludina Ekmečića, i drugih.

Izbor iz Zbirke umjetničkih djela predstavljen je u Galeriji Instituta kroz nekoliko postavki: *U fokusu kolekcije, Salon Mersada Berbera, Galerija portreta, Akvareli Ismeta Rizvića, Akvareli Fuada Arifhodžića, Skulptura, Zapisi i Tragovi Ede Numankadića*, itd.

Kulturni i umjetnički programi

Od početka svog djelovanja u Sarajevu 2001. godine, Institut se etablirao kao jedna od najrespektabilnijih kulturnih i naučnih institucija, te je također primjer jednog vakufa ili zadužbine koja je postala u potpunosti uključena u kulturno-naučni razvoj Bosne i Hercegovine.

Opredjeljenje Instituta je da kroz različite programe i aktivnosti pruži jedinstvene kulturne doživljaje, da bude prostor razmjene misli, da omogući dijalog, naučna istraživanja, a u isto vrijeme približi široj publici različitih interesovanja svoje kapacitete, fondove, i samu ideju koja stoji iza osnivanja i postojanja Bošnjačkog instituta. Na tragu tog opredjeljenja, Institut nastoji pružiti publici veliki broj kulturnih, naučnih i obrazovnih sadržaja. Svečana dvorana u Gazi Husrev-begovom hamamu omogućuje organiziranje izuzetnih i probranih kulturnih događaja, od koncerata, muzičkih takmičenja,

književnih susreta, okruglih stolova, konferencija i slično. Institut je također vrlo aktivan u izložbenim aktivnostima, da se spomenu samo neke: izložba slika velikog slikara Behaudina Selmanovića povodom 100 godina njegovog rođenja, izložbe Mevludina Ekmečića *Crtanje rata 1992-1995.*, *Velika alegorija o Srebrenici* Mersada Berbera i izložba *Ars Memoriae* uz obilježavanje genocida u Srebrenici, izložba Salima Obralića, Mensuda Keče, Fuada Arifhodžića, i mnoge druge. 2015. godine smo sa dijelom etnološke zbirke učestvovali na jednoj velikoj i prelijepoj izložbi „Meeting of Two Worlds“ u Pokrajinskom muzeju Maribor.

Interes stranih i domaćih posjetitelja

Kao jedinstven spoj biblioteke, arhiva, galerije, muzejskih postavki, te fascinantne arhitekture iz 16. i 21. stoljeća, Gazi Husrev-begov hamam i moderne centralne zgrade Instituta, Institut je postao i nezaobilazna tačka na kulturno-turističkoj ruti grada Sarajeva.

Nudi jedinstvenu šetnju kroz kulturnu historiju naše zemlje, baštine, kulture i tradicije, od muzejskih eksponata koji svjedoče bogatu i dugu tradiciju i kulturu, izložbi savremenih umjetnika, različitih fondova neprocjenjive vrijednosti za istraživanje naše historiografije i kulturne historije u

najširem smislu, do programa kojima se promovira i predstavlja bh. naučno i umjetničko stvaralaštvo. Godišnje ga posjeti veliki broj domaćih i stranih turista koji na jednom mjestu imaju priliku svjedočiti različitim formama bogatog kulturnog naslijeđa naše zemlje.

Planovi

Ove godine je deset godina od smrti Adil-bega Zulfikarpašića, i tim povodom Institut će organizirati panel razgovor na temu *Adil-beg Zulfikarpašić i liberalne političke inicijative*, uz učešće eminentnih bh. i regionalnih historičara i javnih ličnosti.

U narednoj, 2019. godini u planu je

finalizacija nekoliko istraživačkih i izdavačkih projekata: knjiga o Adil-begu Zulfikarpašiću autora dr. Amira Duranovića, monografija o slikaru Behaudinu Selmanoviću autorice dr. Aide Abadžić Hodžić, prevod sa perzijskog na bosanski jednog historiografskog djela iz orijentalno-islamskog rukopisnog fonda Instituta *Radost hronika*, čime želimo u novom svjetlu predstaviti rukopisno blago Bosne i približiti ga stručnoj i široj javnosti, itd.

Pored toga, Institut nastavlja predstavljati i promovirati bh. umjetnost, pa tako planira i izložbe iz oblasti likovnih umjetnosti (izložbe bh. umjetnika Mehmeda Zaimovića, Behaudina Selmanovića, Muhameda Čeifa, Mevludina Ekmečića itd.); potom naučne konferencije iz oblasti historijskih i naučnih istraživanja, mnogobrojne kulturne sadržaje poput koncerata, književnih susreta, promocija knjiga i projekata iz kulture u saradnji sa partnerskim institucijama i pojedincima.

U budućnosti, Institut želi nastaviti u pravcu izgradnje kapaciteta, praćenja savremenih trendova i povezivanja sa srodnim institucijama, te razvijati svoju viziju inovativnog i prepoznatog centra istraživanja i promocije nauke i kulture, otvoren za sve posjetioce, koji ima aktivnu ulogu u razvoju bosansko-hercegovačkog društva.

Sarajevska leta Ivane Kobilce

(1897-1905)

Fotografija: Ivana Kobilca – kofetarica, Narodna galerija, Ljubljana

A vstro-ogrška monarhija je po zasedbi Bosne in Hercegovine leta 1878 poskušala deželo modernizirati in ustvariti enotno bošnjaško zavest. Možnost uveljavitve in iskanje novih naročil sta v Sarajevo privabila več umetnikov, med njimi maja 1897 tudi Ivano Kobilca. Takoj se je povezala s ključnimi osebami v mestu in v uporabo dobila atelje v prostorih Deželnega muzeja, središča mestnega kulturnega dogajanja. Obsežna in odmevna naročila, denimo poslikava v cerkvi sv. Cirila in Metoda (sl. 42), so ji omogočila, da je v Bosni ostala osem let, ki jih je pozneje opisala kot najlepši čas, kar ga je preživela v tujini.

Kobilca je v širokem krogu prijateljev in znancev postala ključni in najnaprednejši član sarajevskega umetnostnega prizorišča in se z Ewaldom Arndtom – Čepinom (1865–1922), z Leom Arndtom (1857–1945) in z Maximilianom Liebenweinom (1869–1926) povezala v Sarajevski slikarski klub. Oblasti so spodbujale upodabljanje lokalnega prebivalstva, običajev in noše, saj so želele spremeniti javno podobo nekoč sovražnih in nedostopnih dežel (sl. 39). Klub je tako leta 1901 izdal *Bildermappe des Sarajevoer Maler-Clubs* in svoja dela predstavil na potujoči razstavi po Evropi. Kobilca je z ilustracijami sodelovala tudi v zvezku *Bosna in Hercegovina* enciklopedične zbirke *Österreichisch-Ungarische Monarchie* in *Wort und Bild* in pogosto objavljala v reviji *Nada* (izhajala 1894–1903).

V zasebnih portretih – brez pričakovanj naročnikov – je Kobilca začela uporabljati svetlejšje in modro-zelene tone in sproščeno potezo; zgled je portret Ewaldove žene Albine Arndt v bosanski anteriji (sl. 40). Za družino Kobilca je bil to čas pretresov. Leta 1899 sta umrla Ivanina bolehnata sestra Fani in oče, pet let pozneje še brat Josip. Leta 1905 se je vrnila v Ljubljano, predvsem zaradi odhoda sarajevskih prijateljev, zaradi slabšega gospodarskega stanja in zaradi tekme za vedno redkejša naročila in učence.

Ivana Kobilca, Gosja pastirica (1901)

Filmi, ki širijo obzorja

Bosansko-hercegovski filmski večeri v Slovenski kinoteki

Piše: Varja Močnik

V Slovenski kinoteki se dan na dan posvečamo zgodovini filma – zbiramo filmske kopije in različne predmete, povezane z zgodovino slovenskega in svetovnega filma, izdajamo knjige, znanje o filmu podajamo naprej raznolikim obiskovalcem, in, nenazadnje, filme v dvorani Silvana Furlana na Miklošičevi cesti v Ljubljani tudi prikazujemo. Prav prikazovanje filmov je dejavnost, ki nas najbolj povezuje z obiskovalci, in prepričani smo, da naš raznolik program odpira pomembna vprašanja o svetu, v katerem živimo. V Kinoteki smo tudi prepričani, da so novi filmi še kako del zgodovine filma, saj zgodovina ni stvar preteklosti, temveč je nekaj, kar se dan na dan dopolnjuje in na novo oblikuje. Zato na naš program neredko uvrstimo tudi nove filme.

Film je zanesljivo umetniški izraz in medij, ki lahko komunicira s kar najširšim krogom ljudi, z mladimi in starejšimi, z različnimi družbenimi skupinami. Ena izmed posebnosti filma je ta, da je v marsičem zelo konkreten, a je lahko v isti sapi nadvse abstrakten: zato razpira številna vprašanja duha, družbe, narave in odnosov med njimi, je orodje in orožje pri iskanju resnic, je nežna, ljubeča, zabavna, surova ali težavna snov, ki spodbuja razmišljanje. A film je tudi še veliko več: lahko je neposreden ali interpretiran spomin; otipljiva in neotipljiva snov hkrati; svetloba in senca; filozofija, sociologija, psihologija, jezikoslovje, zgodovina, politika, geografija, tudi matematika, kemija, fizika, biologija ... V tej mnogovrstnosti, mnogoplastnosti, mnogoizraznosti je veličina filma.

Filmski projekciji ne rečemo zgolj po slučaju "filmska predstava", v organizacijo in izvedbo predstave so namreč vpleteni številni ljudje – od avtorjev filma preko ekipe kina vse do gledalcev, raznolike skupine src in misli, ki film osmislijo. Gledalec je nepogrešljiv člen vsakega filma, saj šele v stiku z gledalcem, na javni filmski projekciji,

film pravzaprav začne obstajati. Življenje filma se začne, ko se gledalci nanj odzovejo ter o njem razmišljajo in se pogovarjajo tudi potem, ko se v dvorani prižgejo luči.

V Kinoteki organiziramo različne projekcije, ki gledalcem približajo zgodovino filma in, kar je še pomembneje, med gledalci spodbudijo pogovor o pomembnih temah, ki se tičejo vseh nas. Eno tovrstnih druženj ob filmu so tudi Bosansko-hercegovski filmski večeri, ki v Kinoteki potekajo že več let, v zadnjem letu prav redno – in zelo uspešno. V Kinoteki nam "uspešno" pomeni, da na projekcijo pride veliko število različnih obiskovalcev in da filmi na sporedu spodbudijo čim bolj živahen dialog, ki se nadaljuje še dolgo po projekciji. Bosansko-hercegovski filmski večeri so vsakič resnično živahni, filmi na sporedu pa razkrivajo tematike, ki zanimajo tako bosansko-hercegovsko skupnost v Sloveniji kakor tudi širšo slovensko javnost. V letu 2018 smo gledali pretresljiv in udaren dokumentarni film **Obleganje** (The Siege, Rémy Ourdan, Patrick Chauvel, 2016) o življenju v Sarajevu med vojno v devetdesetih letih, o osebni izkušnji ljudi, ki so obleganje preživeli; igrani film **Moja teta v Sarajevu** (Min faster i Sarajevo, Goran Kapetanović, 2016) o pozabi in soočenju z bolečimi spomini; in dva aktualna in pomembna filma iz Bosne in Hercegovine, **Žaba** (Elmir Jukić, 2017) in **Moški ne jočejo** (Muškarci ne plaču, Alen Drljević, 2017), ki vsak s svojim filmskim izrazom spregovorita o tem, kako vojna na področju bivše Jugoslavije ob koncu 20. stoletja močno odzvanja še danes.

Bosansko-hercegovski filmski večeri so za Kinoteko pomembni, saj na program prinašajo zanimive filme iz zgodovine pomembne kinematografije Bosne in Hercegovine, za katero se zdi, da se v zadnjih letih ponovno dviga iz pepela razdejanja vojne in njenih trpkih posledic, hkrati pa ti filmi odpirajo še kako pomembna vprašanja. V mislih nimam le (seveda pa tudi) konkretnih povezav z vojno v Bosni in Hercegovini, temveč tudi univerzalna vprašanja človečnosti, ki se tičejo vseh nas.

Tudi v letu 2019 v Kinoteki nestrpno pričakujemo bosansko-hercegovske filme, ki bogatijo kinotečni program in širijo obzorja, in njihovo publiko, ki čustva, vtise in razmislek o filmih ponese daleč onkraj zidov naše dvorane. Varja Močnik, Programski oddelek Slovenske kinoteke

»Ispeci pa reci«

Razgovori i druženja uz džezvu u Vodnikovoj domačiji

Piše: **Maida Džinić Poljak**

Prostori Vodnikove domačije u ljubljanskom naselju Šiška devedesetih godina su bili »utočište« za brojne izbjeglice iz Bosne i Hercegovine. Za izbjeglice željne kulture - drugi dom. Okupljali su se tamo svi oni koje vole pisanu riječ, muziku, fotografije,...

Zato sam se u julu ove godine obratila Vodnikovoj domačiji, odnosno Zavodu Divja misel koji je te prostore dobio na korištenje od MOL-a, s molbom, i prijedlogom, da tamo organizujemo druženja.

Koncept druženja/susreta nazvala sam *Ispeci pa reci*. Htjela sam barem jednom mjesečno predstaviti ljude s prostora nekadašnje zajedničke države, koji imaju šta pametno i zanimljivo reći i pokazati. Prvenstveno sam se fokusirala na područje Bosne i Hercegovine, odakle i sama potičem. Na ovaj način želim slovenačkoj javnosti, ali i potomcima ljudi s jugoslovenskih prostora, pokazati da se naša kultura često nepravredno svodi na folklor i mali fudbal.

Druženja uz džezvu bosanske kafe (za koju se uvijek pobrine Zlatna džezva, Vispak Visoko), odvijaju se četvrtkom u 19h, a započela su u septembru.

Moj prvi gost bio je prof. *Besim Spahić*, komunikolog, politolog, sociolog, kulturolog, novinar, muzičar, Travničanin oženjen Ljubljankom. Publicist- napisao je 18 knjiga s područja oglašavanja, političkog komuniciranja/marketinga i dizajna. Dr. Spahić je jedan od najboljih teoretičara s područja političkog marketinga u regiji. Pored svega toga, dr. Spahić je i svestrani umjetnik, koji stvara brojne muzičke i pozorišne projekte na različitim jezicima. Široj javnosti poznat je kao žestoki kritičar poslijeratnog stanja u BiH. Izuzetno zanimljiv i duhovit (sa)govornik to veče je do zadnjeg mjesta napunio dvoranu Vodnikove domačije, odgovarao na brojna pitanja posjetilaca, zasvirao nam i zapjevao.

U oktobru je moj gost bio *Faruk Šehić*, bosanski pjesnik, pisac i kolumnist. Faruk Šehić je rodom iz Bosanske Krupe, živi i radi u Sarajevu. Za svoj roman Knjiga o Uni, 2011. godine dobio je uglednu nagradu Meša

Selimović, a dvije godine kasnije i nagradu Evropske unije za književnost. Šehić je jedan od glasova tzv. »pregažene generacije«, tj. autora rođenih sedamdesetih godina u Jugoslaviji, čiji su život i djela obilježili rat i raspad zajedničke države, plodan autor, čiji su romani prevedeni na 12 jezika. Veče s Farukom proteklo je u izuzetno prijatnoj atmosferi. Sponzor te večeri bio je g. Smail Dautović, odnosno Taxi Intertours.

Treće druženje se odvijalo 15. novembra. Moj gost je bio Tuzlak *Damir Avdić*, poznat kao Graha, Diplomatz ili Bosanski Psiho, pjesnik i muzičar, čovjek za koga kažu da je jedan od najkreativnijih autora s područja bivše Jugoslavije. Autor je šest romana i zbirke poezije. Njegov opus je preplitanje proze, poezije i muzike. Damir u svojim iskrenim, direktnim tekstovima piše o poslijeratnom stanju u BiH, kritikuje društvo u kojem živimo, ali se kroz sve to provlači ono najuniverzalnije, ljubav. Pored toga, Damir piše i muziku za pozorište i film – na 20.slovenskom filmskom festivalu u Portorožu dobio je »Vesnu« za muziku u filmovima »Ivan« i »Družinica«. Veče s Damirom bilo je druženje s duhovitim sagovornikom koji je govorio i o svom trogodišnjem boravku u SAD, dogodovštinama oko dolaska u Sloveniju, zanimljivostima s koncerata.

Pošto je decembar mjesec zabava i hedonizma, druženje u tom mjesecu (20.decembra), zamislila sam kao »Njam session«, muzičko-kulinarični događaj, uz najpoznatije bosanske kulinarične specijalitete i muzičke goste.

I u 2019. godini nastavljamo sa druženjima – gosti ciklusa *Ispeci pa reci* biće novinari, humanisti, slikari, fotografi i drugi čiji rad zaslužuje da bude prezentiran široj javnosti.

Pjesma govori kojom duša

XI
VEČER
SEVDAHA

Uz veče sevdaha i sevdalinki »Sevdah u Sloveniji – Slovenija u sevdahu«

Piše: Katica Pavkić Špiranac

Tradicionalno veče sevdaha i sevdalinki - »Slovenija u sevdahu & Sevdah u Sloveniji«- održano je već jedanaesti put u Kulturnom centru Španski borci u Ljubljani. Bio je to jedinstven događaj koji predstavlja spoj interpretatora, muzičara i gostiju iz Slovenije, Austrije, Hrvatske i Bosne i Hercegovine. Vođa orkestra, profesor Zilhad Džananović, okupio je vrsne muzičare iz Tuzle, Sarajeva, Klagenfurta, Jasenica i Ljubljane. Mladi orkestar harmonikaša, te najmlađi izvođači - Dado Alić, Din Suljanović, Alina Redžić, Hana Džananović, Ajla Dervišević i Halima Porić – dočarali su, skupa sa svojim profesorom, ljepotu muziciranja i poručili, da je sevdalinka blago koje se čuva i prenosi a živjet će samo ako ga gaje mlada pokoljenja.

Iz Kopra nam se pridružila gospođa Vesna Bajić Stojiljković, vrsna muzičarka i znanstvenica, koja je harmonikom pratila

interpretatore. Uz brojne izvođače, kako iz društva Sevdah tako iz drugih društava Slovenije, predstavili su se interpretatori, novinari i glumci i gosti iz Hrvatske a i Bosne i Hercegovine.

Sevdah i sevdalinka je ljubav, ljubav do pjesme, do života, ljubav koja spaja, i ljubav koja se pamti i prenosi. A da sevdah i sevdalinka živi u Sloveniji, pokazuje nam i prisutnost uvažениh gostiju iz kulturnog i političkog života Slovenije. Posebna čast nam je, da spomenemo uvažene goste, među kojima je bio i evropski poslanik dr. Milan Brglez, bivši predsjednik slovenačkog parlamenta, koji je u svojoj pozdravnoj riječi izrazio zadovoljstvo i podržao zalaganje i rad na očuvanju kulturne baštine.

Ovaj put smo slušali prelijepu sevdalinke koje se ne pjevaju često, sevdalinke koje trgamo od zaborava, sevdalinke koje su opjevali, najbolji interpretatori, i pjesme koje imaju životnu poruku o ljubavi, ljepoti i poštovanju.

Sevdah i srcem i dušom voli i gospođa Katica Pavkić Špiranac, koja svake godine željno čeka koncert sevdalinki, i svaki put nas razveseli svojim osjećajima i utiscima koje i ovaj put dijelimo s vama.

Sevdalinka hrabri, razveseljuje, tješi i povezuje

Ima trenutaka u kojima se duša u sebe vraća, istinski diše, voli i pati, klikće i uzdiše. Trenutaka u kojima zajedno sa srcem ljubavlju zatreperi i tada ljepotu rodi. Ljepotu riječi, boje, zvuka. Izrazi je u pjesmi, u slici, u dodiru, u dahu i uzdahu. Pjesma je dar duši i srcu od boga i prirode dan. Glas koji ljepotu stvara i nesebično poklanja. Spoj ljudskoga glasa i instrumenta po kojem prsti i dah prebiru rađa milinu koja i srce i dušu liječi. Sve to se je zgusnulo u sevdalinci, pjesmi koja ne poznaje granice, za koju nema prepreka jer njome govori duša, kuca srce, ona kola po žilama svih onih koji ljube ljepotu i cijene dobrotu. Slušajući sevdalinku u zagrljaju njezinoga ritma i priče koju donosi mi putujemo. Putujemo kroz vrijeme i u vrijeme u kojem mirišu zumbuli i lale, djevojke čeknu u mirisnim baščama, a momci pjesmom poručuju i ljubav iskazuju. Upoznajemo i društvo i vrijeme, i običaje i pravila koja su se poštovala da bi život lijep i dobar bio. Možda je baš u ljubavi i ljepoti njezinoga izričaja i snaga sevdalinke, pjesme koja živi i raste, kao dobro vino što god je starija, ljepša je i bolja, do srca seže, dušu pomiluje i traje. A da bi trajala, rasla i bogatila se brinu se ljudi kojima su izgleda suđenice sevdalinku u kolijevku položile. Odlazeći iz zavičaja ponijeli su je kao amanet, kao nešto najdragocjenije što se u najljepšoj sehari čuva.

Svi oni koji sevdalinkom dišu

Među te i takve ljude spadaju i članovi KUD-a "Sevdah" iz Ljubljane. Njeguju sevdah i sevdalinku, čuvaju taj biser svoje Bosne i Hercegovine, zemlje prkosne i ponosne, a u isto vrijeme nježne i bolećive koja sve što je tare i boli, sve što je tješi i raduje često baš u sevdalinku pretoči, e da bi preživjela i opstala. I zahvaljujući njima, sevdalinka živi. Zahvaljujući trudu predsjednika društva Sevdah, gospodina Muje Perende i njegove supruge Zore u Ljubljani se svake godine održava festival sevdaha i sevdalinke.

Ove godine je već jedanaesti put sevdalinka okupila i povezala ljubavlju i dobrom voljom sve one koji vole ljepotu i dobrotu. Napunila je veliku dvoranu "Španski borci" u Ljubljani i unatoč tehničkim problemima koje je uzrokovalo loše vrijeme, organizatori i učesnici priredili su sjajan koncert. Program u kojem su sudjelovali pripadnici triju generacija koje vole, njeguju i pjevaju sevdalinku. Posebna vrijednost ovoga festivala je u tome što je program bio sastavljen od onih najstarijih, najljepših, a za izvođače najzahtjevnijih

pjesama. Pjesama koje se ne zaboravljaju, a novi i mladi izvođači izvode ih sa posebnim žarom, obogaćuju svojim zanosom i svježinom koju samo mladost ima. Na festivalu sudjeluju pjevači i glazbenici iz Slovenije, Austrije, Hrvatske, Bosne i Hercegovine, a bilo ih je i na ranijim festivalima iz daljih evropskih zemalja. Svi oni sevdalinkom dišu, pjevaju je i obogaćuju kako bi i dalje cvala i mirisala. I ovoga puta smo uživali u prekrasnoj izvedbi pjevača sevdalinke iz Pule gospodina Fadila Gračića. Uz pratnju na harmonici vrhunskoga glazbenika profesora Zilhada Džananovića gospodin Fadil Gračić nas svojim prekrasnim glasom i brižno odabranim repertoarom svaki put oduševi. Pjeva najzahtjevnije i najteže pjesme, one koje su vječite i sjaje poput bisera. Nije neskromno i pretjerano zapisati da su Fadilove izvedbe jako blizu, ako ne i na istoj razini vječnoga Safeta Isovića. Još jedan biser svake godine zablista na festivalu sevdaha u Ljubljani.

Mladi interpretator, za koje se s pravom smatra da je čudo koje su bogovi podarili ljudima da ih sevdalinkom obrađuje, utješi, progovori na njemu svojstven način o ljepoti života, ljubavi koja je melem za svaku ranu, a pjesma iz njegovoga grla plijeni i očarava, ponese u neki posebno lijep i čaroban svijet. To je mladi pjevač iz Siska Pavao Anić. Nastupa i prati se sam na svojoj harmonici. Ovoga puta nastupio je kao solist uz pratnju orkestra pod vodstvom profesora Zilhada Džananovića. Pavina pjesma je pjesma mladosti i ljubavi, čežnje i jake volje da se živi, da se raduje i uživa u životu, iako postoje stvari koje tu ljepotu i radost mute. Njegov nastup ostavi publiku bez daha, prenese je u neko novo, ljepše trajanje koje Pavao svojim čarobnim glasom omogućuje i kroz tu ljepotu nas suvereno vodi. Svi izvođači na festivalu su dali svoj maksimum, uživali smo u svakoj pjesmi i prepuštali se njezinoj ljepoti. Pjevali su zrele iiskusne sevdalije, a bilo je i mladih, novih koje smo prvi puta vidjeli i čuli i koji su nam pružili poseban užitak. Ti mladi ljudi pjevaju sevdalinke koje su pjevali i njihovi pradjedovi, njeguju ih i čuvaju i oni su garant da će sevdalinka živjeti i dalje. Zbog njih i truda organizatora koji svake godine pripreme nešto novo, još bolje od ranijega, mi ljubitelji sevdalinke jedva čekamo svaki novi festival. A kada ga dočekamo, uživamo u ljepoti pjesme koja povezuje sve iskrenoga srca i dobre duše. Koja ne poznaje granice ni prepreke jer govori jezikom duše, ljubavlju srca, čežnjom i željom da svi ljudi bez obzira kako govorimo, kako molimo i pjevamo, ljepotu i snagu poruka što ih sevdalinka donosi, razumjeti možemo. Hvala KUD-u "Sevdah" i svim organizatorima izvođačima ovoga lijepoga događaja.

»Ljiljan«
Ljubljana

To je bio naš san,

Ljiljan u Plavoj laguni

(Riječ predsjednika društva »Ljiljan« Elvisa Alukića u Ljubljani prilikom svečanog otvorenja novih prostorija.)

Spoštovani člani, prijatelji in ostali gostje Društva. Kot prvo bi vas vse skupaj lepo pozdravil ter vam izrazil toplo dobrodošlico ob današnji slavnostni otvoritvi prostorov Društva Ljiljan. Toplo dobrodošlico izražam še posebej častnim gostom in sicer **muftiji prof. dr. Nedžadzu Grabusu**, našemu županu **g. Zoranu Jankoviću**, predsedniku Bošnjaške kulturne zveze Slovenije **g. Kerimu Dizdarju** in predstavniku ambasade Bosne in Hercegovine **g. Mirsadu Muhoviću!**

Na samem začetku bi prosil vse člane Izvršnega odbora Društva Ljiljan da se mi pridružijo na odru in to so: **Ferid Avdić, Hasija Botonjić, Mehmed Mahmić, Hava Kalender, Mirsad Ljubijankić, Vahida Solaković, Kasim Salkić in Hasnija Crnolić.**

Trenutak za pamćenje: Svečana vrpca

a danas je to lijepa stvarnost

Ja bih se sad obratio na bosanskom maternjem jeziku tako da vam se unaprijed zahvaljujem na razumijevanju. U trenutku preuzimanja vodstva društva kao predsjednik već od samog početka, od marta 2011. godine, lično sam bio svjestan koliko breme ću nositi u narednim godinama. Svjestan sam bio šta je Društvo Ljiljan u Sloveniji i koliko je velik značaj društva na području kulture i predstavljanju bosanke kulturne baštine na području Slovenije a i izvan nje. Ta svjesnost odgovornosti, koju sam preuzeo skupa sa ostalim rukovodstvom društva, dovela je do toga da je Društvo kroz krizne godine, gledajući na ekonomsku situaciju, djelovalo maksimalno, čak smo u tom periodu uspjeli proširiti članstvo u društvu i povećati i aktivnosti po sekcijama. I ne samo to, nego smo uspjeli uz dobrodjelne priredbe i zalaganje članova i ostalih prijatelja društva ostvariti budžet gdje smo mirno mogli početi razmišljati i o kupovini svojih vlastitih prostorija.

Prije nekoliko godina to je bio naš san, a danas je to jedna lijepa realnost. Od 10. oktobra ove godine Ljiljan je bogatiji za ove lijepe prostorije. Naša želja je da ove prostorije budu jedan od prvih bosanskih kulturnih centara gdje će naša djeca, omladina i oni malo stariji imati priliku da se sastaju i druže uz ljepote bosanske kulinarike, literature, te folklorne i dramske djelatnosti. Ovo je nešto najmanje što naši članova zaslužuju.

Zadnjih 11 godina društvu je ogromno pripomogla i Občina Ljubljana sa subvencijom kod iznajmljivanja općinskih prostorija koje smo koristili na adresi Luize Pesjakove 9 u Savskom naselju. Ta subvencija u visini 60 odsto od cjelokupne najamnine za nas je bila od velikog značaja. Takođe moram istaknuti i saradnju s Islamskom zajednicom RS kroz razne projekte gdje smo od vodstva IZ imali uvijek veliku podršku kako moralnu tako i finansijsku (kad govorimo za samu kupovinu ovih prostorija). Takođe je značajna i moralna podrška Bošnjačkog kulturnog saveza Slovenije Ljiljanu i njegovim članovima.

Predsjednik i Izvršni odbor: Hvala i sretno

Za album uspomene: Bosanski kutak

Prostorije u kojima se trenutno nalazimo su ukupne površine od 107 m² i kupljene su po cijeni od 110.000 eura. Društvo Ljiljan je do kraja septembra ove godine uspjelo iskupiti 66.000 eura vlastitih sredstava, gdje su veliku ulogu odigrali članovi te ostali donatori kojima se ovom prilikom od srca zahvaljujemo. Razliku od 44.000,00 eura uspjeli smo isplatiti uz pozajmice članova i ostalih prijatelja, obavezujući se da ćemo dug vratiti u roku od pet godina.

Ovom prilikom se zahvaljujem svima vama jer svi ste dio ovog projekta, i želim da se osjećate zaslužnim za ovaj Ljiljanov

uspjeh. Moja mala molba može biti jedino još to, da vas sve skupa zamolim da ove podatke proširimo i dalje da uz pomoć i ostalih ljudi što prije izmirimo dug i tako u cjelini isplatimo Ljiljanove prostorije. Za sami kraj, hvala svim našim članovima koji su uvijek tu. Bez vas bi ovo danas bilo sve puno drugačije.

Povodom ovog otvaranja i Dana državnosti BiH svima vama, dragi moji, želim sve najbolje a posebno što mogu poželjeti je da među nama svima zavlada mir, međusobno poštovanje i vjera u prijateljstvo i dobrotu.

Mladi – naše bogatstvo

Okupljanje i saradnja bošnjačkih kulturnih društava postaje tradicija

Piše: Admir Baltić

Najstarija kulturna društva bošnjačke zajednice u Sloveniji se polako približavaju 30. godišnjici postojanja. Prva društva, Ljiljan iz Ljubljane, Biser sa Jesenica i Izvor iz Kranja, ako spomenemo samo ona koja su još uvijek aktivna, osnovana su 1992. godine. Sve od početaka njihovog djelovanja, česta su bila gostovanja jednih kod drugih ili čak okupljanja na zajedničkim priredbama. Ipak, 2014. godine sazrila je ideja, da Bošnjački kulturni savez postane glavni pokretač ovih godišnjih susreta te da se pod okriljem saveza pokušaju jednom godišnje okupiti sva bošnjačka kulturna društva u odabranom slovenskom gradu.

Prvi zbor bošnjačkih kulturnih društava održan je 2014. godine u Trbovlju, a domaćin je bio Zagorski Biser. Slijedila su potom okupljanja u Kopru, Ljubljani i Velenju. Ove godine ponovo je na redu bila Ljubljana. U zajedničkoj organizaciji društava Sevdah, Ljiljan i Sandžak te Bošnjačkog kulturnog saveza, u subotu 22. septembra okupili su se članovi i članice sedam kulturnih društava: Bosanski *Dijamant* iz Maribora, *BMKD* iz Velenja, *Sandžak* iz Kamnika, *Sevdah* i *Ljiljan* iz Ljubljane, *Biser* sa Jesenica te *Behar* iz Kopra. Društva su se predstavila svojim folklornim, dramskim, recitatorskim, vokalnim i muzičkim grupama. Sveukupno se na bini izmijenilo oko 120 nastupajućih, što mališana, što sredovječnih i starijih ljudi, a ponajviše omladine.

Upravo je omladina naš najveći podstrek, naša sadašnjost i budućnost. Često sami nismo ni svjesni značaja te naše mladosti, tih stotina mladića i djevojaka koje svake sedmice odvoje pokoji sat svog slobodnog vremena i posvete ga kulturnom društvu u kojem igraju, pjevaju, druže se, smiju i provode ali i ponešto nauče o svojoj matičnoj kulturi, o zavičaju svojih roditelja, o svom maternjem jeziku. U društvima se upoznaju, stvaraju prijateljstva, pronalaze simpatije.

Pored toga stižu i sasvim praktične koristi, često zajedno uče i pomažu jedni drugima, te izmjenjuju iskustva i informacije u vezi s povremenim poslovima, koje mogu raditi preko studentskog servisa. Na to bogatstvo u mladima, kojeg posjedujemo u našim udruženjima, znaju nam ukazati predstavnici pojedinih drugih manjinskih zajednica, koji sa žaljenjem spomenu kako kod njih kulturna društva sve više postaju hobi umirovljenika. Mladi u našim društvima su dokaz njihovog dobrog rada, jer u poplavi svakojakih dešavanja i inaktivnosti, koje se nude u današnjem savremenom svijetu, tu populaciju nije lako privući. Očito je pak da naša udruženja u tome uspijevaju. Na drugoj strani, ta nam je omladina i konstantni izazov, kako ih zadržati, kako dovesti i druge te kako osigurati, da se mladi ljudi počnu kvalitetno uključivati i na rukovodeće pozicije u našim udruženjima te u savezu. Što bolje budemo znali odgovoriti na taj izazov, to će svjetlija biti budućnost bošnjačke zajednice u Sloveniji.

Pored nastupajućih članova kulturnih društava, kao posebni gost večeri nastupio je i naš istaknuti pjesnik Ismet Bekrić, koji je pozdravio sve prisutne te odrecitirao svoju pjesmu *Domovina*. Učesnicima i posjetiocima se obratila i posebna gošća iz Sarajeva, Isma Stanić, šefica odsjeka za privrednu, obrazovnu, naučnu i kulturnu saradnju u sektoru za iseljeništvo pri Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice u vladi Bosne i Hercegovine. Upoznala nas je sa aktivnostima Ministarstva na području uvezivanja bosansko-hercegovačkih zajednica diljem svijeta sa maticom. Među ostalim, ove je godine pokrenut i Interaktivni portal za dijasporu iz Bosne i Hercegovine, koji bi trebalo da postane svojevrsno ogledalo svih bitnijih dešavanja u b-h zajednicama u svijetu. Prilog o ovogodišnjem zboru bošnjačkih kulturnih društava uradila je i Televizija Slovenije i prikazan je u emisiji *NaGlas!*

»Behar« Koper Šta sve može jedan kolač Humanost na djelu

Piše: **mr. Dijana Harčević Čatić**

Humanost je koncept solidarnosti koji predstavlja spremnost ka pomaganju ljudima u nevolji kroz angažman pojedinaca ili članova neke organizacije u obliku sakupljanja sredstava kao što su hrana, voda, lijekovi, odjeća ili novac, ovisno od potrebe osobe ili osoba kojima se pomoć pruža.

Prema teoriji čovjek može svoj položaj čovječnosti umanjiti ili uvećati svojim (ne)djelima. Djela koja sadrže dobre ciljeve, kao što su ljubaznost, dobrotu, čovjekoljublje, milosrđe i suosjećanje, povećavaju čovječnost. Humanost, dakle, ne predstavlja samo aktivan odnos prema ljudskim vrijednostima i drugim ljudima koji nisu u stanju zbog različitih društvenih ili zdravstvenih okolnosti u kojima su se našli zadovoljiti svoje potrebe, nego kroz humanitarni rad spoznajemo različite ljudske sudbine.

Put humanosti i organiziranog humanitarnog rada u većini slučajeva povezan je sa volonterima koji bezuvjetnim davanjem sebe, svoga slobodnog vremena, iskustva i znanja značajno pridonose razvoju, radu i realizaciji aktivnosti ovakvog karaktera - ističe **Belkisa Vuković**, predsjednica društva **Behar** iz Kopra. Humanitarnim akcijama se uvijek odazivaju, bez obzira da li se radi o akciji sakupljanja čepova, papira, školskog pribora, hrane ili novca, i do sada tih akcija, kako kažu u društvu, ne mogu nabrojiti ni na ruke. Od prošle godine krenuli su s humanitarnim koncertima, pa su tokom ove godine u sudjelovanju sa **Jasminom Ilić** i neformalnom grupom estradnih umjetnika okupljenim oko društva Behar realizirali dva takva velika koncerta u Kopru. Prikupljena financijska sredstva sa prvog koncerta, u visini oko 7000 konvertibilnih maraka,

namijenili smo liječenju djevojčice Amande Smlatić. Na drugom koncertu, realiziranom krajem oktobra, sakupili smo oko 6500 konvertibilnih maraka, a sav iznos namijenili smo liječenju djevojčice Aline Krajnčič - rekli su u društvu.

Jedan humanitarni koncert zahtijeva mnogo organizacije i na »kraju dana kad se sve završi, kad umor savlada noge, oči i ruke i jedva čekaš da odeš kući u toplu postelju, tad srce nadnaravno zaigra, napuni se milinom i zadovoljstvom jer zna da si uradio dobro djelo, kao da sam postao bolji čovjek«, povjerio nam se jedan od članova društva.

Većini volontera za pripremu i realizaciju humanitarnih akcija ne trebaju posebne vještine, dovoljno je da imaju pozitivan stav, volju, malo kreativnosti i veliko srce, te fleksibilnost. Volonteri su neprocjenjivi resurs društva i akcija humanitarnog karaktera, a oni sa svojim dobrom namjernošću i karizmom mogu dodatno oplemeniti i humanizirati cjelokupnu akciju.

Tako su sve Beharove humanitarne akcije dodatno oplemenile žene. Zahvaljujući članicama društva, mamama, sestrama, kćerkama, sve su Beharove akcije slatke. Pored brašna i šećera, svi njihovi kolači koje prodaju, a sredstva doniraju, kao tajni sastojak nose ljubav, empatiju i brigu za sve bolesne djevojčice i dječake. Zato, ne pitaj se koliko košta jedan kolač. Iz perspektive zdravog čovjeka, dinar – dva, a iz perspektive onog koji očekuje pomoć, cijeli jedan tek započeti život.

Predstavljamo »Biser« Jesenice

Sjaj našeg imena i djela

Piše: Dženana Dizdarević

Kulturno društvo »Biser« osnovano je 20. oktobra 1992. godine, sa ciljem očuvanja, njegovanja i predstavljanja naše bosanske bošnjačke kulture i tradicije. U sklopu društva, uz četiri folklorne sekcije, djeluju i recitatorska, dramska, muzička, likovna i literarno-lutkarska, kojima još treba dodati sekciju malog nogometa i šahovsku.

Društvo danas ima oko 80 aktivnih članova, koji svesrdno nastoje da opravdaju ime, i da naš »Bisera« nikad ne izgubi svoj sjaj.

Nastupali smo na raznim opštinskim kulturnim manifestacijama, kao što su: Dan državnosti Republike Slovenije, Dan opštine Jesenice, Kulturni praznik 8. februar, Susret folklornih grupa općina Jesenice, Žirovnica i Kranjska Gora. Ponosni smo da smo bili i dio programa na centralnoj proslavi povodom ulaska Slovenije u Evropsku uniju. Obilježavamo takođe i značajne datume BiH.

U našem kulturnom djelovanju nastojimo da se stvaralački integriramo u slovensko društvo, ali da sačuvamo i svoj identitet, svoju kulturu, svoj jezik i svoje običaje. Na taj način stvaramo, zapravo, nove mostove prijateljstva i saradnje.

Društvo je u svom dosadašnjem radu ostvarilo više značajnih projekata i programa, kako kulturnih i zabavnih, tako i sportskih. Spomenimo neke:

Svake godine organiziramo susret folklornih grupa bošnjačkih kulturnih društava u Sloveniji, te izbor najboljeg pjevača sevdalinke u Sloveniji. Pažnju privlače i predavanja o očuvanju kulturne baštine i seminar o folklornoj tradiciji. Tu su i literarne radionice za djecu i omladinu s poznatim bosansko-hercegovačkim piscima i pjesnicima, uz predstavljanje njihovih djela, likovne radionice, koncerti estradnih umjetnika, humanitarne priredbe i sl.

Društvo se bavi i izdavačkom djelatnošću, a posebno smo ponosni na dvije knjige dr Ahmeda Pašića.

Naše sekcije, posebno folkorne, uspješno su se predstavile na međunarodnim festivalima po Evropi: Sarajevo, Turska, Austrija, Njemačka, Švedska, Bosanska Otoka, Tešanj, Konjic...

U sportu, svake godine organizujemo tradicionalni "Bajramski šahovski turnir", na kojem učestvuju šahisti iz cijele Slovenije, te tradicionalni "Krahidžičev memorijalni turnir u malom nogometu". Naša fudbalska ekipa takmiči se u opštinskoj ligi Radovljice.

Naše društvo je i član Bošnjačkog kulturnog saveza, gdje smo i organizacijski povezani s drugim bošnjačkim kulturnim društvima.

Društvo je za svoj uspješan rad dobilo i plaketu za kulturu općine Jesenice, što je najveće priznanje opštine na tom području, a naš bivši predsjednik Nihad Balagić, koji je vodio društvo deset godina, dobitnik je i županove plakete za nesebično zalaganje i domete u kulturi.

Treba istaknuti da smo uključeni i u Međunarodni savjeta organizatora festivala folklor i tradicionalne kulture - CIOFF.

PRIJATELJI U DALJINI: Već niz godina saradujemo sa društvom kulture iz Viteza, s kojim smo imali mnoge zajedničke nastupe, koreografije i izlete. Naši prijatelji su takođe kroz nekoliko rečenica rekli šta njima predstavlja naše društvo, saradnja i gostovanje u Sloveniji.

"Ništa zemlju ne čini tako prostranom kao prijatelji u daljini, oni stvaraju geografske širine i dužine", rekao je Fejzulah Bešo, koreograf i literat iz Izvršnog odbora »Preporoda« u Vitezu. *»Hvala Biseru i Biserima što su tako dobri prema meni, i što nas je naše prijateljstvo obogatilo novim pozitivnim iskustvima.«*

A Damir Bešić, zahvaljujući se i u ime društva "Preporod" u Vitezu, čiji je predsjednik, ističe da su »doček, prijem, gostoprinstvo, organizacija, pažnja i sve ostalo što nam je pruženo samo potvrda da prijateljstvo između Bisera i Preporoda traje i trajat će, ako Bogda, još dugo«.

Biseri o »BISERU: «Šta vama predstavlja društvo "BISER"»?

Sanita Kaltak, član Izvršnog odbora i folklorne sekcije:

"Svi smo mi, u mojoj porodici, članovi društva "Biser", i to je jednostavno ono što nas obogaćuje i što volimo. Zadovoljstvo je raditi projekte sa ljudima koji su u ovom sastavu odbora kao i sa svima ostalima koji su, zapravo, sjaj jednog bisera.."

Ammar Kalender, član disciplinske komisije i folklorne sekcije

, ' S obzirom da sam rođen u Republici Sloveniji, ljubav za Bosnom je uvijek tu i upravo mi društvo pomaže u tome da se osjećam uvijek blizu svoje zemlje i da mi samim tim ništa ne fali, iako smo kilometrima daleko."

Elma Dizdarević, mentor malog folklora i član folklorne sekcije:

"Ja mogu slobodno reći da sam prve korake napravila u ovom društvu i, evo, sad sam mentor najmanjoj folklornoj grupi.

Društvo mi je pomoglo da nikad ne zaboravim odakle potječu moji korijeni, naučilo me mnogim moralnim načelima, timskom radu i da uvijek budem ponosna na zemlju za koju su mnogi Bošnjaci dali svoje živote da se nikad ne zaboravi."

Senada Kalender, blagajnik, mentor i član folklorne sekcije:

"Svaki trud, rad i zalaganje se isplatilo. Kada pogledamo djecu kako se drže skupa, a i nas starije, znamo da je sve urodilo plodom.

Mnoge godine, odricanja je svako ponaosob dao za opstanak ovog društva i upravo naša djeca su ogledalo da će Bošnjaka i bošnjačke tradicije na Jesenicama uvijek biti i onih koji će održavati ovo društvo kada nas jednog dana i ne bude."

Truntno je odbor u novom sastavu kojeg sačinjavaju;

PREDSJEDNIK: Azrin Kalender,
POTPREDSJEDNIK: Muhamed Dizdarević,
BLAGAJNIK: Senada Kalender. TAJNIK:
Dženana Dizdarević.

NADZORNI ODBOR: Samka i Fikret Silić,
Kemo Felić.

IZVRŠNI ODBOR: Haris Mustafić, Sanita Kaltak
i Adis Vukalić.

DISCIPLINSKA KOMISIJA: Ammar Kalender,
Draginja Palija i Elmar Čehić,

Zajednička proslava s prijateljima iz Viteza

Da Bosna i Hercegovina živi i izvan svojih granica dokazuje i tradicionalna manifestacija koju u okviru obilježavanja 25. novembra, Dana državnosti, organizuje društvo "Biser" u Jesenicama.

Ove godine došli su nam u posjetu naši dugogodišnji prijatelji, članovi društva »Preporod« iz Viteza, koji su s mladim domaćinima priredili zajednički kulturno-umjetnički program sastavljen od folklornih i dramskih igara, recitacija i ilahija. Kruna programa bila je zajednička koreografija igara u kojoj je nastupilo 30 folklorista iz oba društva.

Poslije programa smo nastavili druženje u prostorijama društva uz večeru i pjesmu, sa zajedničkom porukom i željom: **»Da smo vazda puni Bosne, a i Bosna puna nas!«**

Pozdrav iz Ključa

"**Smotra narodnih igara i običaja**", koja se već 13 godina održava u krajiškom gradu Ključ, bila je prilika da se predstavi i naš folklor – Bošnjačkim igrama i Igrama iz Sandžaka, u koreografiji Fejzulaha Beše. Svi smo uživali u bogatom kulturno-zabavnom programu, obilasku starog grada Ključ i nezaboravnom druženju.

„Sevdah“ Črnomelj Pjesma ne poznaje granice

Piše: Zora Perenda

Da pjesma i igra ne poznaju granice, pokazuje nam i primjer Bele krajine. KUD »Sevdah« iz Ljubljane pokrenuo je u septembra 2018. godine rad svoga ogranka u Črnomelju; na inicijativu Emine Halilović – Jukić dogovorili smo se da na području Bele krajine, tačnije Metlike i Črnomlja, počne sa djelovanjem folklorna i pjevačka grupa. U samom početku naišli smo na razumijevanje mjesne zajednice Gradac, da nam za rad društva omogući korištenje dvorane svog kulturnog doma. Već poslije dva mjeseca rada uspjeli smo za Dan državnosti BiH organizirati priredbu sa prijateljima koji su zajedno s nama nastupili 24. novembra 2018 u kulturnom domu Gradac. Za priredbu je vladalo veliko zanimanje mještana iz opština Metlika i Črnomelj. Dvorana koja je bila ispunjena do posljednjeg mjesta davala je osjećaj potrebe za kulturnim događajima u Beloj krajini. Svojom prisutnošću počastio nas je i župan občine Metlika Darko Zevnik te predsjednik mjesne zajednice Gradac, Milan Žunič, koji ima velike zasluge za lijepo kulturno veče. Pored spomenutih članova koji rade u KUD-u »Sevdah« Črnomelj na priredbi su učestvovali još članovi slovenačkog društva »Božo Račič« Adlešiči te članovi srpskog kulturnog društva Novo Mesto i članovi muzičke i pjevačke sekcije KUD-a »Sevdah« iz Ljubljane. Sa željom da se napravi i dobra promocija za pridobivanje novih članova na području Bele krajine, nadamo se da se je ovom manifestacijom učinio i veliki korak u tom smjeru.

Članovi KUD-a »Sevdah« Črnomelj marljivo vježbaju dva puta mjesečno sa folklornom, pjevačkom i dječijom grupom, očekujući nove nastupe..

»Bosanski dijamant« Maribor Bogat program za praznik

Piše: Medina Alibabić
Fotografije: Damir Hladnić

Društvo za kulturu »Dijamant« i ove godine je Dan državnosti BiH proslavilo svečano u prostorijama Mestne četrti Center, u kojima inače bez naknade priređujemo svoje programe. Svake godine imamo sve više gostiju koji se mogu uvjeriti da čuvamo kulturu i tradiciju BiH. Program u kojem su se predstavili članovi male, srednje i velike folklorne grupe bio je obogaćen recitacijama, sevdalinkama i igrom. Naši članovi uživaju u tom danu, kao i u svim ostalim danima u kojima građanima Maribora i okoline mogu pokazati šta u društvu radimo i kako negujemo svoju tradiciju i poštujemo i njihovu. Po prvi put se svojim likovnim djelima predstavila i naša članica Amina Imamović. Poslije programa gosti su imali i mogućnost probati bosanske kulinarske specijalitete, koje su pripremili naši vrijedni članovi. O čarima ovog dana najbolje govore i ove fotografije.

»Izvor« Kranj Pisci iz zavičaja

Zavičajno društvo sa Plava i Gusinja »Izvor« postalo je jedan od najljepših mostova koji povezuje Sloveniju s rodnom krajem njegovih članova koji se nalazi u Crnoj Gori. Plavlani i Gusinjani rado odlaze na čudesne proplanke i obale svoga zavičaja, a – kako kažu – rado se i vraćaju u deželu koja ih je srdačno primila. U »Izvoru« se ponose svojim stvaraocima i pjesničkom riječu svoga kraja, i zato su krajem ove godine s ponosom primili jednu radosnu vijest, koju nam je prenio predsjednik ovog društva Skender Bajrović, profesor likovne umjetnosti:

»Nedavno je u Crnoj Gori izašla knjiga »100 ličnosti u Crnoj Gori«, autora Živka Andrijaševića i Milana Ščekića, u kojoj su zastupljena i dva naša istaknuta književnika - Husein Bašić (1938. – 2007.) i Zuvdija Hodžić (1943.). To je i za nas posebna čast, jer njihova djela ne žive samo u Crnoj Gori, u školskoj lektiri i književnoj baštini i otvorenosti prema svakodnevici, nego su živo prisutna i u našem djelovanju.«

Saznali smo još da će u povodu ovog kapitalnog izdanja u društvu »Izvor« organizovati i njegove promocije, kad će biti više riječi i o piscima koji život ljudi sa Plava i Gusinja opisuju, i čuvaju, u svojim brojnim djelima, za koja su obojica dobili i najveću crnogorsku nagradu – 13-julsku. Tad će u stihovima i pričama oživjeti i ljepote ovog kraja, koje vam u novogodišnjem ozračju dočaravaju i ove fotografije sa jedne berbe malina i borovnica.

jskd

JAVNI SKLAD REPUBLIKE SLOVENIJE
ZA KULTURNE DEJAVNOSTI

BOŠNJAK